PRAMEŇ

KULTÚRNO - SPOLOČENSKÝ ČASOPIS SLOVÁKOV V CHORVÁTSKU

01/2009

SAVEZ SLOVAKA
ZVÄZ SLOVÁKOV

U VEĽVYSLANCA SR V ZÁHREBE
KONZULTAČNÁ SCHÔDZA / VÝSTAVA
HÁDZANÁRSKA HORÚČKA / ZIMNÁ ŠKOLA
MILAN RÚFUS ODIŠIEL POTICHU
DOBRÉ VÝSLEDKY

PRAMEŇ

KULTÚRNO - SPOLOČENSKÝ ČASOPIS SLOVÁKOV V CHORVÁTSKU
XVIII ročník

Redakcia:
šéfredaktor, prof. Andrej Kuric
tel.: 031 503 311
e-mail: andrija.kuric@os.t-com.hr
zástupca šéfredaktora, prof. Božena Dasovićevá
-
Jazyková úprava, prof. Ján Širka
-
Tajomníčka, Branka Baksová
-
graficko-technická úprava, A. M.
-
Dopisovatelia:
Anđelka Đunđa
Ivan Hudec
Zdenka Uzelová
prof. Vesna Baksová
Vera Miksadová
Željko Brnjik
Anđela Majdišová
Anica Popovićová
Mario Gržinić
Zlatko Jevak
prof. Željko Jantošik
A. M. Kuric
Olgica Služková
Lidija Hološová
Andrija Čuha
Ema Cinkocká
-
Adresa redakcie a vydavateľ:
Savez Slovaka-Zväz Slovákov
Kralja Zvonimira 3 (PP 39)
HR-31500 NAŠICE
Telefón/fax: +385(0)31 613 433
E-mail: savez-slovaka@os.htnet.hr

www.savez-slovaka.hr
-
Tlač: TISAK tiskara i knjigovežnica Našice d.o.o.
Kralja Tomislava 4, Našice
Telefón: +385(0)31 613 354
-
Periodicita a náklad:
Mesačník, 850 výtlačkov
-
Bankový-účet:
2393000-1102027880
Slavonska banka d.d. Osijek
(Pobočka Našice)
-
Titulná strana:
Hádzanári v Osijeku, A. M. Kuric
-
Registrácia:

ISSN 1330-0512

Tiskovina **PRAMEŇ** je financijski pomagana iz Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2009. godinu.

Pojedini članci izražavaju osobna mišljenja i poglede autora i ne moraju nužno biti u skladu s mišljenjima i stavovima redakcije i izdavača. Redakcija zadržava pravo izmjene tekstova ili dijelova teksta. Slike se po želji vraćaju.

U veľvyslanca SR v Záhrebe

J.E. veľvyslanec SR v Záhrebe Roman Supek

Začiatkom januára predseda Zväzu Slovákov Andrej Kuric sa stretol v Záhrebe s novým veľvyslancom SR v Chorvátsku J.E. Romanom Supekom. Predseda Zväzu sa poďakoval za prijate a za veľmi dobrú spoluprácu a všestrannú pomoc Veľvyslanectva Slovenskej republiky v Chorvátsku Slovákom v Chorvátsku. Veľvyslancovi odovzdal niekoľko darčekov (niekoľko kníh, ktoré vydal Zväz, Prameň a ilocké víno) a poprial mu veľa úspechu v práci u nás. V prijemnom konštruktívnom rozhovore, pri ktorom bol prítomný aj zástupca veľvyslanca pán Igor Derco, snažili sme sa veľvyslancovi Supekovi čo najstručnejšie podať obraz o Slovákoch v Chorvátsku a práci Zväzu a Matíc slovenských. Pán Igor Derco je zástupca veľvyslanca Chorvátska už niekoľko rokov, takže pozná aj prácu Zväzu a Matíc slovenských a pri tejto príležitosti vyzdvihol vysokú úroveň ich kultúrno-osvetovej práce.

J.E. Roman Supek sa poďakoval za podanie kompletného obrazu o Slovákoch v Chorvátsku, o ich aktivitách v kultúrno-osvetovej a spoločensko-politickej oblasti a zdôraznil, že on a jeho spolupracovníci budú aj naďalej pomáhať Slovákom v Chorvátsku v ich kultúrno-osvetovej práci a sledovať našu činnosť a tešiť sa s nami z dobrých výsledkov. A prvé kroky pomoci sme už dohodli v súvislosti s uskutočnením projektu Múzea Slovákov v Chorvátsku v Našiciach, ktorý budujú spoločnými silami Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky a Ministerstvo kultúry Chorvátska. O niekoľko dní podpredsedníčka chorvátskej vlády Jadranka Kosorová by mala navštíviť Slovensko a stretnúť sa s podpredsedom vlády Slovenska Dušanom Čaplovičom, počas ktorého budú rokovať aj o tomto projekte. Veľvyslanec Supek zdôraznil, že jeho úlohou bude počas svojho mandátu navštíviť všetky komunity Slovákov a stretnúť sa s matičiarmi a Slovákmi v Chorvátsku.

Prvá príležitosť to bude asi na Plese Slovákov a priateľov v Našiciach vo februári tohto roku.

(A. M. Kuric)

Foto: A. M. Kuric

Predseda Zväzu s veľvyslancom Romanom Supekom a zástupcom veľvyslanca Igorom Dercom

Konzultačná schôdza s vedením Rady pre národnostné menšiny CHR

Foto: A. M. Kuric

Predsedníctvo Rady pre národnostné menšiny v RCH

V pondelok 19. januára 2009 v Záhrebe bola v miestnostiach Rady pre národnostné menšiny Chorvátskej republiky spoločná konzultačná schôdza predstaviteľov slovenskej a českej národnostnej menšiny. Delegácie privítali predseda Rady pre národnostné menšiny pán Aleksander Tolnauer a jeho spolupracovníci, ako aj parlamentná zástupkyňa českej a slovenskej národnostnej menšiny Zdenka Čuchnilová.

Na schôdzi boli predstavitelia Zväzu Slovákov v Chorvátsku: Andrej Kuric, predseda, podpredseda Zväzu Želko Lomiansky, ktorý je zároveň členom Rady pre národnostné menšiny, a tajomníčka Zväzu Branka Baksová.

V úvodnom slove pán predseda Tolnauer zdôraznil, v akej situácii sa nachádzame. Situácia, ktorá je v celom svete, dotkla sa aj nás, a preto aj finančná pomoc pre naše aktivity, na tento rok bude zvýšená o 5,01 percenta. Predseda zdôraznil aj to, že Rada financuje tohto roku až 796 používateľov. Všetci si musíme byť vedomí skutočnosti, v ktorej sa nachádzame a potrebné je aj naše želania prispôsobiť sa skutočnosti.

Tohto roku musíme byť výrazne racionálni. Môže sa stáť, že finančné prostriedky nebudú prichádzať načas. Preto je veľmi dôležité byť dobrý hospodár a využívať prostriedky práve na tie najdôležitejšie projekty. Pri oslavách je potrebne byť racionálny.

Čo sa týka projektov, ktoré podali Matice slovenské a Zväz, pán Tolnauer zdôraznil, že sú dosť reálne v požiadavkách, no aj u nás sú tí, ktorí sa neriadia metodológiou. Veľmi je dôležité dbať na metodológiu a pri vyúčtovaní projektov podľa metodológie podať finančnú správu. Všetky naše projekty idú do vlády a na ministerstvo financií.

Jedna vec, na čo nás upozornili a čo veľmi zdôraznili, a to je aj náš mínus, že pri našich podujatiach, ktoré financuje Rada pre národnostné menšiny Chorvátskej republiky, sa zabúda, či sa naschvál vynecháva, alebo sa nevie, že je potrebné napísať správne na pozvánky, na plagáty, do knihy, pripomenúť pri predstavovaní, že je pod ochranou, že finančnú podporu dáva Rada pre národnostné menšiny Chorvátskej republiky. A naozaj majú pravdu, pretože na viacerých našich podujatiach sa Rada nespomenula, alebo sa napísalo nesprávne, napríklad: (Úrad..., Vláda... a pod.). Taktiež, že niektorí predstavitelia Matíc nepozdravia na našich podujatiach predstaviteľov Rady. To sa viac nesmie stáť.

Pán Tolnauer zdôraznil, že Rada financuje aj 56 časopisov, na ktoré sa dávajú dosť veľké finančné prostriedky. Je dôležité práve teraz dávať pozor, aby sa v tých časopisoch nenachádzali politické pamflety, uprednostňovania a promócia osôb z jednotlivých politických strán.

Zdôraznilo sa tiež, že sa bude pokračovať vo financovaní kultúrneho ochotníctva, podujatí, informovania a vydavateľstva.

Predseda Zväzu Andrej Kuric sa poďakoval Rade pre národnostné menšiny Chorvátskej republiky a predsedovi Tolnauerovi za usilovnú prácu a pomoc a zdôraznil, že tieto pokyny a rady budú podané Výkonnému výboru Zväzu a predstaviteľom Matíc slovenských.

Podpredseda Zväzu Želko Lomiansky povedal, že je dôležité, aby sa predstavitelia Rady zúčastňovali na našich kultúrnych podujatiach a že sa istotne postaráme, aby to čo financuje Rada pre národnostné menšiny Chorvátskej republiky, bolo i transparentne ukázané.

Na konci schôdze zástupkyňa pre Slovákov a Čechov v chorvátskom parlamente Zdenka Čuchnilová pripomenula, že aj tohto roku sa dostanú finančné prostriedky na budovanie kultúrnych domov, ktoré bude treba dobre využiť.

(A. M. Kuric)

Foto: A. M. Kuric

Predstavitelia Zväzu s Predsedníctvom

Vianoce v Kostole svätej Alžbety

Foto: Ž. Brník

V Kostole sv. Alžbety

I tohto roku, ako i počas celého radu minulých rokov, v Kostole sv. Alžbety v období Vianoc vládla zvláštna, slávnostná atmosféra. V tie dni, v ktorých celý kresťanský svet oslavuje zrodenie malého Ježiška, v jelisavskom kostole je zvlášť krásne; je v ňom niečo, čo každého kto navštevuje sv. omše v tie dni, vypĺňa šťastím a láskou k svojej viere.

Samozrejme, netreba ani spomínať, že Kostol sv. Alžbety počas tých sviatočných dní bol primalý, aby mohol prijať všetkých veriacich, všetkých tých, ktorí chceli svojím príchodom vyjadriť svoju lásku a vieru v Boha.

Predsa dôvod, prečo je tak rušno v tie dni v jelisavskom kostole sčasti leží i v tom, že už celý rad rokov - tak na štedrovečerný deň, na polnočnej omši, v deň samých Vianoc, na sv. Štefana, ako i počas omše pri príležitosti sviatku Troch kráľov, počas celej omše sa ozývajú veselé zvuky a hlasy tamburášskej skupiny a cirkevného orchestra SKUS-u Ivana Brníka-Slováka, Jelisavec.

Dlhodobá činnosť tohto spolku a osobitne cirkevného orchestra a speváckeho zboru učinila neodmysliteľným faktom, aby v súčasnosti v jelisavskom kostole v žiaden väčší kresťanský sviatok, svojou hudbou a spevom, účasť nebrali i členovia slovenského jelisavského spolku.

Práve samotná pieseň je mnohým veriacim podnetom, aby prišli na takéto slávnostné sv. omše.

Od samotného založenia Jelisavca a jelisavskej cirkvi pôsobili tu mnohí farári, ktorí vždy s láskou zoskupovali jelisavských veriacich vôkol seba a títo potom na znak vďaky na ten najlepší spôsob vracali to kresťanskej cirkvi - vlastnými rukami vybudovali tento moderný kostol.

I v dnešné časy, vždy keď je potrebné pomôcť, jelisavskí veriaci sa vždycky zúčastňujú v mnohých humanitárnych akciách a svojimi dobrovoľnými príspevkami pomáhajú pri udržovaní a vynovovaní kostola.

Vianočné sviatky v Kostole sv. Alžbety sú naozaj niečo osobitné a zvláštne. Preto v Jelisavci v tradícii spievania a hrania na sv. omšiach v čase vianočných sviatkov všetci pociťujú ako najkrajšie a najcennejšie vystúpenia jelisavských folkloristov počas celého roku.

Napriek tomu, že by niektorí toto úsilie asi 60-ich hudobníkov a spevákov chceli zmenšiť a poprieť ako druh vystúpení jelisavských folkloristov, to istotne nebude vplývať na to, aby jelisavskí folkloristi v budúcich rokoch nevystupovali v kostole, vyjadrujúc na tento spôsob svoju vieru a lásku k Bohu, ako sa to i patrí na opravdivých kresťanov. A v budúcnosti sa budú usilovať ešte viac, aby zmohli čím viac vôle a sily, s túžbou, aby im Vianoce a ostatné kresťanské sviatky prebiehali za veselej hudby a spevu, na radosť celej dediny a všetkých kresťanov - bez ohľadu na to, či sa to niekomu páčilo, alebo nie.

(Ž. Brník)

MATICA SLOVENSKÁ NAŠICE VÁS POZÝVA NA

"7. PLES SLOVAKOV A PRIATEĽOV"

KTORÝ BUDE V HOTELY "PARK" V NAŠICIACH, 13. FEBRUÁRA 2009 O 19,00 HODÍN.

CEZ PROGRAM VÁS BUDÚ VIESŤ TOMISLAVA JUSTIĆOVÁ (RÁDIO NAŠICE) A TATJANA BUHOVÁ (MS MARKOVEC).

ZABÁVAŤ VÁS BUDÚ SKUPINA "DORA" (NAŠICE), TAMBURAŠSKÝ ORCHESTER SKUS-u "I.B.SLOVÁK" JELISAVEC A HOSŤ PLESU: SAMIR SLIVKA (MS JELISAVEC).

VÝSTAVA FOTOGRAFII-RETROSPEKTÍVA Z MINULÝCH PLESOV (18.30 HODÍN)

Cena vstupenky s večerou: 140,00 kn.

(PRIPRAVILI SME PRE VÁS MNOŽSTVO ZAUJÍMAVÝCH HIER A DARČEKOV)

VERÍME, ŽE SA KRÁSNE POBAVÍTE A TEŠÍME SA NA STRETNUTIE S VAMI!

MATICA SLOVAČKA NAŠICE POZIVA VAS NA

"7. BAL SLOVAKA I PRIJATELJA"

KOJI ĆE SE ODRŽATI U PETAK, 13. VELJAČE 2009. GODINE S POČETKOM U 19,00 SATI U HOTELU "PARK" U NAŠICAMA.

VODITELJI PROGRAMA: TOMISLAVA JUSTIĆ (RADIO NAŠICE) I TATAJANA BUHA (MS MARKOVAC).

GLAZBA: BEND "DORA" NAŠICE I TAMBURAŠKI ORKESTAR SKUS "I.B.SLOVAK" JELISAVAC

GOST VEČERI: SAMIR SLIVKA (MS JELISAVAC)

IZLOŽBA FOTOGRAFIJA S PRETHODNIH 6 BALOVA (u 18,30h)

Cijena ulaznice s večerom: 140,00 kn.

(Priredili smo brojna iznenađenja, igre i nagrade)

RADUJEMO SE VAŠEM DOLASKU!

Foto: V. Mudroch

Vinšujeme vám

MS ILOK

TICHÁ NOC DVOJJAZYČNE

Vianoce. Čas radosti, pokoja, mieru, krest'anskej lásky, priatelenia sa, spolupráce. Takáto atmosféra vládla aj v sále Slovenského domu v Iloku 19. decembra 2008.

O 20. hodine sa totiž začal 3. tradičný program pri príležitosti vianočných sviatkov pod názvom Vianočný koncert. Koncert organizovali a v ňom vystupovali KUS Júlia Benešića a SKOS Ľudovíta Štúra Matice slovenskej Ilok.

Scénu upravil domový správca MS Ilok Josip Miškulin - pripravil a vyvesil dvojjazyčné nápisy Šťastlivé Vianoce a k tomu zabezpečil a na javisku okrášlil veľkú jedličku. Moderátormi koncertu boli hlásatelia slovenského vysielania Rádia Ilok Biljana Ježiková a Daniel Dubovský.

Jarmila Mudrochová pripravila a nacvičila program zo strany MS Ilok:

- Striedali sme body programu s ostatnými účastníkmi. Deti z Iloka a z Radoša sa predstavili vianočnými recitáciami My sme malí vinšovníci, Štedrý večer nastal a Šťastie, zdravie vinšujeme vám. Deti nacvičili nové tance - zvlášť chlapčenský a dievčenský, mládežnícka skupina zatancovala Dupák z Horehronia a po prvýkrát sa predstavili novým tancom Frišká z Tekova, ktorý sa naučili na seminári v Báčskom Petrovci, na programe spievala aj mladšia tanečná skupina, aj chlapi z mládežníckej skupiny. Členovia zmiešanej speváckej skupiny zaspievali dve vianočné piesne - Anjelov spev a Narodil sa Kristus Pán, ktoré zaspievali na vianočnom programe v Osijeku. Tanečníkov a hudobníkov sprevádzal orchester pod vedením Želka Dubovského.

Hosťom na Vianočnom koncerte bola aj spevácka skupina Iločania pod vedením Ivicu Hodoliča. Zaspievali štyri piesne: Kroz ponoć nijemu, Sama si ti, Ja te ljubim, djevo mila a Na malenom brijegu.

Biljana Živkovićová, umelecká vedúca Kultúrno-umeleckého spolku Júlia Benešića, prichádza z Vukovaru a nacvičila ich časť programu:

- S KUS-om Benešić spolupracujem už rok. Najskôr sme mali málo vystúpení, ale teraz je to čoraz častejšie, dokonca sme mali účasť aj na súťaži a capella spevov v Babinej Grede. Tohtoročný vianočný koncert bol zostavený zo zmesi tancov a piesní zo Slavónie a Sriemu Radujte se, narodi v podaní detskej skupiny, zmesami tancov a piesní zo Sriemu a Slavónie v podaní staršej skupiny. Pripravili sme dve vianočné piesne z Báčky, Radujte se, anđeli nebeski a Spavaj, mali Božiću. Hlboko na mňa zapôsobil koniec programu, keď sme spoločne zaspievali Tichú noc po chorvátsky a po slovensky. Páčilo sa mi aj spoločné posedenie po programe, ešte síce nepoznám ľudí, ale tak by to malo byť aj v budúcnosti .

Đurđica Purićová, predsedníčka Kultúrno-umeleckého spolku Júlia Benešića:

- Náš Kultúrno-umelecký spolok začal znovu s činnosťou, keď sme sa vrátili do Iloka. Stretli sme sa s menšími ťažkosťami, ale zdá sa mi, že sa ľady pohli aj napriek tomu, že ešte stále zápasíme o priestor. Prinútení sme mať skúšky v sále pre telesnú výchovu v základnej škole, nemáme svoju kanceláriu, telefón, nemáme priestor na odkladanie krojov a hudobných nástrojov. Vďaka pomoci Biljany Živkovićovej posúvame sa vpred. Zápasíme aj s nedostatkom mužských tanečníkov. Práve na tomto vianočnom programe sme sa dohodli s oktetom Iločania, s ich vedúcim Ivanom Hodoličom, aby nám pomohli v tanci so spevom. Spolupráca by sa mala začať o krátky čas. Tohto roku na treťom tradičnom vianočnom koncerte som naozaj oduševnená odozvou Iločanov ako publika. Sála bola nabitá a aj účinkujúcich bolo viac ako minulé roky. Keď si spomeniem na prvý ročník programu, na smutný obraz malého počtu obecenstva, srdce mi tohto roku zaplesalo pri pohľade z javiska do sály. A aj samotný program - nemá to chybu. O rok zase...

(V. Miksád)

Hospodárstvo VERZUS DIVADLO

Foto: V. Miksádová

Kulpínčania zožali bohatý potlesk

Divadelná tradícia na Jána v Iloku bola koncom decembra roku 2008 narušená po viac ako desať ročí. Divadelné predstavenie nepripravili Iločania, lebo dvaja herci z pripravovaného predstavenia, Vladimír Velko a Mário Miksád, museli pre pracovné povinnosti odcestovať mimo Iloka na dlhší čas, a tak sa nacvičovanie vlastného predstavenia skončilo.

Ilockému obecenstvu sa predstavila Divadelná odbočka KUS-u Zvolen z Kulpína komédiou pod názvom Dierkovou kľúčou, ktorú na motívy hry Angličana Joea Ortona Kľúčovou dierkou upravil a režíroval Ján Chalupka. Predstavenie, netradične, namiesto o 20. hodine sa začalo o 18. To preto, lebo i Kulpínčania majú viacerých Jánov, ktorí svoje meniny chceli osláviť doma, v Kulpíne.

Kulpínčania v Iloku neboli častým divadelným hosťom. Prvá zmienka o hosťovaní je z roku 1954 a druhá o 30 rokov neskoršie - v roku 1986. Až v roku 2008 - po dvadsiatich rokoch od druhého vystúpenia opäť vyskúšali ilocké divadelné dosky.

Michal Čiliak, herec a zároveň aj asistent réžie, neskrýval hrdosť:

- Predstavenie sme nacvičili v letných horúčavách, keď väčšina iných súborov má prestávku. Nacvičili sme komédiu, lebo naši diváci si to od nás žiadajú. Pôvodné predstavenie sme skrátili, vymenili sme mužské a ženské úlohy, podľa toho, koho sme v súbore mali, a tak vznikli nové, humorné situácie. Počas nacvičovania sa dobre bavili samotní herci a verím, že i ilocké obecenstvo bolo spokojné.

A Iločania boli spokojní, ale iba tí, ktorí si buď na plagáte prečítali, alebo počúvali slovenské vysielanie Rádia Ilok, že predstavenie bude o dve hodiny skôr ako tradične. Bolo predaných len 40 vstupeniek, ale sála bola takmer plná - mladí opäť prejavili záujem o divadlo. Hercov z Kulpína - Daniela Gažu v úlohe psychiatra Dr. Prenticea, Alenu Chalupkovú ako Geraldine Barclayovú, Máriu Koruniakovú ako pani Prenticeovú, Katarínu Kolárovú ako Dr. Ranceovú, Michala Čiliaka ako Nicholasa Becketta a debutantku Miroslavu Blažićovú-Petrášovú ako seržantku Matchovú odmenili niekoľkonásobnými salvami potlesku. O dobrú zohranosť tímu sa však zaslúžili aj Mária Hegedúšová a Viera Dorčová-Babiaková ako inšpicientky, šepkárky a rekvizitárky, Hana Zelenáková, ktorá vyrobila kostýmy a scénické doplnky, Vladimír Petráš výberom hudby, svetla a zvuku, spolu s Jánom Babiakom a Róbertom Abrahámom, ktorí mali na starosti svetlo a zvuk.

Po predstavení sa takmer všetci diváci pobrali rýchlo domov, a tak skupina Alesis nemala komu hrať.

V závere môžeme len smutne konštatovať, že nedostatok pracovných miest v Iloku zapríčinil aj okyptenie tradície. O to sa horšie ukazuje budúcnosť divadla, lebo ekonomika je neúprosná a zatiaľ sa ani nečrtá nádej na krajší zajtrajšok. Podobná situácia je aj vo folklóre. Dospelí sú zaneprázdnení, a tak kultúrna činnosť ilockých Slovákov spadla na plecia žiakov základnej a strednej školy. Vydržia?

(V. Miksád)

MS Zokov Gaj

V druhý deň Vianoc, na sviatok Sv. Štefana, členovia MS Zokov Gaj sa zúčasnili na sv. omši vo farskom kostole sv. Petra v Bokšići. Po omši usporiadali krátky koncert vianočných piesní za hudobného sprievodu harmoniky a brača. Po tejto časti programu staršia spevácka skupina predstavila sa veriacim piesňou Kráľ Štefanko - práve priliehavou piesňou na ten deň. Po programe početní veriaci, ako i farár farnosti, pochválili program. Nadšení tým čo videli, pozvali členov MS Zokov Gaj, aby im i pri iných príležitostiach prišli zväčšiť oslavy.

„Kristus natrvalo zostáva
základom a obsahom Vianoc;
iba tak majú skutočný zmysel."

Ján Chryzostom Korec

(L. Hološová)

ALESIS HRAL - STARÁ PAZOVA TLIESKALA

Foto: M. Kováč

Skupina Alesis s vedením rozhlasu Stará Pazova

Ilocká hudobná skupina Alesis je, a nielen medzi Slovákmi v Chorvátsku, veľmi známa a populárna. Členovia skupiny hrajú spolu od roku 1988 - dnes je tomu 21 rokov. Od roku 2006 sú ich nahrávky súčasťou slovenského vysielania Rádia Ilok a v januári roku 2007 nahrali svoje prvé CD Slovenská nás láska spája.

A práve toto cédečko umožnilo, aby sa nahrávka skupiny rozšírila po svete. Nečudo, že sa dostavili aj výsledky.

V decembri 2008 vedúci rozhlasu Stará Pazova vo Vojvodine Igor Uhelji zavolal skupinu, aby sa ako hostia predstavili v revuálnej časti programu Melódia roka, ktorý organizovalo Rádio Stará Pazova už po šiestykrát. Pozvánka nebola náhodná. Totiž Rádio Stará Pazova vo svojom slovenskom vysielaní usporadúva mesačne súťaž o hit mesiaca. A práve piesne Slovenská nás láska spája a Na brehu pri Dunaji skupiny Alesis z uvedeného cédečka získali lichotivý titul víťaza v marci a júni 2008. Koncom každého roka Rádio Stará Pazova organizuje program, v ktorom vystupujú víťazi mesačných relácií, aby súťažili o titul Melódia roka. Na tento program si v minulých rokoch do revuálnej časti volali Staropazovčania cezpoľné skupiny. Vlani vyhlásili medzi poslucháčmi anketu, ktorú skupinu by si poslucháči chceli vypočuť v revuálnej časti. Takmer jednoznačne v odpovedi figurovala skupina Alesis.

Aj keď síce boli víťazmi až dvoch mesiacov, nemohli sa dostať do súťažnej časti, lebo sú zo zahraničia a Rádio Stará Pazova brala do súťaže len domácich banátskych spevákov.

Vedúci skupiny Želko Dubovsky hovorí: - Malo súťažiť 10 spevákov, ktorí zvíťazili v desiatich mesiacoch. V revuálnej časti sme mali hrať len 20 minút, ale nás poprosili, keďže sa nedostavil jeden zo spevákov, aby sme hrali ďalších dvadsať. Po každej našej pesničke zaznel obrovský potlesk - tlieskalo nám 460 osôb, toľko totiž bolo predaných vstupeniek v 500 miestnej sále Domu kultúry. Po programe bas gitarista Vladimír Pažitnay mal rozhovor pre staropazovský rozhlas a predali sme aj všetky cédečká, ktoré sme mali so sebou. Bolo ich len 40, ale keby ich bolo aj 300, všetky by sa minuli, lebo bol o ne veľký záujem.

Spolupráca Iločanov sa so Staropazovčanmi týmto neskončila. Alesis tiež dostal do daru cédečká staropazovských skupín, z ktorého budú nahrávky odvysielané v slovenskom vysielaní ilockého rozhlasu. Nadviazali sa aj nové priateľstvá. A to je, okrem pracovného úspechu, hádam najdôležitejšie: nadväzovať známosti so Slovákmi kdekoľvek vo svete.

(V. Miksád)

Euro na Slovensku

Tak sme sa dočkali. Po 116 rokoch koruna skončila. S novým rokom k nám prišla avizovaná nová mena - euro. Prichádza na Slovensko svetová finančná kríza. Treba však povedať, že nezávisle od eura. Dokonca nás ubezpečujú, ako je pre nás dobré, že práve v tomto čase prijímame novú, spoločnú a silnejšiu menu. Z hľadiska ekonomiky je to určite dobrý krok. Treba však poukázať aj na skutočnosť, že súčasná finančná kríza je v prvom rade morálnou krízou. A tak ani prechod na euro nezachráni našu krajinu pred možnými hrozivými dosahmi súčasnej ekonomickej nestability. Ako zdôraznil pápež Benedikt XVI., svetová finančná kríza je dôsledkom prahnutia ľudí po krátkodobých ziskoch a pôžitkoch. Zlyhal človek, a nie financie. Dôležité je, či ich vnímajú ako cieľ, alebo ako to, čím majú byť: prostriedkom na dosiahnutie ekonomického zabezpečenia a na zveľadenie všeobecného blaha. Koreňom zla je láska k peniazom, ktorá vedie nielen k strate viery (porov. 1 Tim 6, 10), ale i svedomia. Preto v minulosti cirkevní otcovia naliehali na nevyhnutnosť premeny svedomia veriacich viac než na zmenu sociálnych či politických štruktúr. To isté platí aj dnes. Omnoho dôležitejšie než prechod na euro je, aby sa tí, ktorí rozvíjajú ekonomickú činnosť a vlastnia majetky, pokladali len za správcov toho, čo im Boh zveril. On dal totiž časným veciam všeobecné určenie - patria všetkým ľuďom, a nielen niektorým. Bezohľadné využívanie peňazí spôsobilo súčasnú finančnú krízu, no poukázalo i na potrebu transparentnosti a čestnosti v osobnom i spoločenskom konaní. A to aj vo vzťahu k novej mene. (I. Šulík)

Vianočné podujatia

Foto: Z. Uzelová

Vystúpenie žiačky Márie Hubakovej

Takmer každá škola chystá program pri príležitosti Vianoc. Ním sa škola predstavuje a prezentuje, čo sa žiaci naučili a prichystali na toto krásne sviatočné obdobie. Samozrejme, že sa každá škola snaží, aby program bol čím kvalitnejší a bohatší.

Žiaci, ktorí navštevujú predmet pestovanie slovenského jazyka a kultúry zo ZŠ Banova Jaruga a ZŠ Josipa Kozarca z Lipovlian, tohto roku obohatili vianočné programy vo svojich školách. Predstavili sa príležitostnými vianočnými a novoročnými bilingválnymi recitáciami (v slovenskom a chorvátskom jazyku). Recitácie im pomohla prichystať (preložiť slovenské básne do chorvátskej reči vo veršoch) ich učiteľka, ktorá ich i prihlásila na účasť v programe. V ZŠ Banova Jaruga slávnostný program bol uskutočnený 19. decembra po vianočnom veľtrhu a prezentácii aktivít zaznamenaných fotografiami. Recitovala iba Antónia Domitrovićová (6. trieda), lebo Tihana Smrčková práve v predposledný deň ochorela. V ZŠ Josipa Kozarca vianočný program bol 23. decembra a recitovali Anna (7. trieda) a Marija (8. trieda) Hubakové.

Učiteľka ďakuje žiakom, ktorí vložili svoj čas a úsilie, aby sa vianočné obdobie stalo bohatším o slovenskú reč.

(Z. Uzelová)

Riječania oslavovali

Foto: M. Gržinić

Členovia MS Rijeka oslávili spoločne Silvestra

Silvestra a Novy rok oslávili aj matičiari v Rijeke. V nových prekrásnych miestnostiach MS Rijeka sa na Silvestra stretlo 25 členov a ich priateľov, kde sa v dobrej atmosfére a pri dobrej hudbe rozlúčili so starým rokom. Hneď po slávnostnom prípitku a príhovore predsedu MS Rijeka Slavka Pavlovića, ktorý všetkým podaroval kalendár, prítomným sa prihovorila aj predstaviteľka slovenskej národnostnej menšiny v PGŽ Miroslava Gržinićova, ktorá všetkým zablahoželala aj k štátnemu sviatku SR a popriala Slovensku hodne úspechov v Euro sústave. Uctili sme si ho aj piesňou O Tebe spievam.

O dobrú hudbu sa postarali naši členovia: Nino, Daniel, Ivana, ale aj ostatní, ktorí svojím spevom a tancom prispeli k dobrej zábave , ktorá trvala do 6. hodiny ráno. Spievali sa aj tzv. novokomponované pesničky od našej Gitky. Tancovalo sa na slovenské, chorvátske, ale aj na slovinské pesničky. Naši členovia si dokonca zatancovali aj populárny tanec Šimi. Zaujímavosťou našej zábavy bolo to, že sa tu stretli členovia vo veku od 20 do 75 rokov a všetci sa zabávali. O chutnú večeru sa postarali naše členky, ktoré všetko pripravili a cítili sme sa ako v najlepšom hoteli. Niektorí si na chvíľu vybehli aj na Korzo, kde Riječanov (30 000) zabávali Ciboni a Hladno pivo.

Predsa sa všetci vrátili naspäť, lebo v našej matici bolo predsa najlepšie.

Prajeme všetkým šťastný a veselý nový rok !

Nech čerti od Vás smolu odnesú, nech choroby stratia Vašu adresu.

Veľké príjmy, malé dane, ostatného primerane počas celého roku!

(M. Gržinić)

Kriskindli v Míľovciach

Foto: O. Služekova

Deti z Míľoviec - Kriskindli

Vianočné zvyky sa od nepamäti prenášajú z kolena na koleno. Tak sa i v Míľovciach až po dnešné dni udržal zvyk vinšovania malých kriskindlov v deň Štedrého večera. Napriek tomu, že teplota vzduchu klesla pod nulu, títo maličkí sa predsa len rozhodli i tohto roku zotrvať a pokračovať v tomto tradičnom zvyku. Teplo sa obliekli a už vo včasných odpoludňajších hodinách začali s vinšovaním Štedrého večera a nadchádzajúcich vianočných sviatkov. V dávnejších časoch domáci ich obdarovali sladkosťami alebo ovocím, no v súčasnosti sa im hlavne darujú peniaze, ktoré si títo maličkí veru i zaslúžia, neúnavne chodiac od domu do domu a vinšujúc domácim. Pritom spievali i vianočné piesne a v každom dome predviedli i krátku divadelnú scénku s tematikou Božieho narodenia. Každý domáci je šťastný, keď ho navštívia malí vinšovníci, takže sa niekedy kriskindli zdržia pri vinšovaní až neskoro do noci, s túžbou všetkým občanom zaželať mnoho šťastia pri príležitosti sviatkov a zapriať im zároveň i všetko najlepšie v novom roku. Pritom, vďaka svojmu predstaveniu a piesňam, vždy sa im podarí do každého domu vniesť aspoň trochu sviatočnej atmosféry.

(O. Služekova)

Spoločný program Slovákov z Míľoviec a Zokovho Gaja

Foto: O. Služekova

Robert Turkalj, Ďuro Sobol a Andrej Kuric v redakcii Rádia Slatina

Ešte minulého roku sa predseda Zväzu Slovákov prof. Andrej Kuric snažil o realizáciu idey, týkajúcej sa začiatku rozhlasového vysielania po slovensky v oblasti Viroviticko-podravskej župy, v ktorej sa nachádzajú i osady s početným slovenským obyvateľstvom, Zokov Gaj a Míľovce.

Pri tejto príležitosti v predsviatočných dňoch v priestoroch Slatinského informačného strediska na pracovnej schôdzi sa zišli: predseda zväzu Slovákov prof. Andrej Kuric, riaditeľ Informačného centra Robert Turkalj, predseda MS Ďuro Sobol a tajomníčka MS Míľovce Olgica Služeková.

Dohodnuté bolo, že rádio bude vysielať program každú sobotu so začiatkom o 18. hodine v trvaní 15 - 30 minút. Cieľom vysielania bude: sledovať prácu slovenských združení, rôzne dôležitejšie udalosti, pripomínanie dôležitých dátumov, informovanie o zoskupeniach, podujatiach - a všetko to okorenené slovenskými piesňami. Na konci pracovnej schôdze prof. Kuric sa poďakoval riaditeľovi Turkaljovi za spoluprácu a uvoľnenie priestoru pre slovenské vysielanie.

- Teraz je všetko na nás, ako program usporiadame. Program by mal byť dobrý, keďže máme mnoho aktivít, početné vystúpenia, zaznamenávame významné udalosti a taktiež disponujeme množstvom slovenských piesní, ktoré budeme prezentovať nielen Slovákom, lež všetkým poslucháčom Viroviticko-podravskej župy - a i širšie, - povedal prof. Kuric a zdôraznil, že môžu počítať s jeho pomocou, najmä počas prvých mesiacov vysielania, pokým sa program nerozprúdi. Budúceho moderátora vyšlú na edukáciu do Slovenskej republiky.

Pre sám začiatok činnosti finančné prostriedky prišli z Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí, a tieto sa použijú na zadováženie počítačového zariadenia: počítača, diktafónu, mikrofónu a cédečiek, na ktorých budú tie najkrajšie slovenské piesne.

- Je to príležitosť, ktorú Slováci musia využiť a týmto spôsobom prezentovať svoju prácu a aktivity Združenia, ako i folklórnych súborov a ako menšina na ten najlepší spôsob predstaviť sa všetkým občanom župy. Vy si sami zvolíte vedúceho vysielania, my na to nechceme vplývať, no ochotní sme poskytnúť pomoc, pokiaľ ide o technickú časť realizácie programu, ako i dať rady pre čím lepšie moderovanie vysielania, - povedal na pracovnej schôdzi riaditeľ Informačného centra Robert Turkalj.

Ihneď po uskutočnenej dohode 3. januára na Rádiu Slatina o 18. hodine začalo sa prvé vysielanie v slovenskej reči. Je to historický dátum pre tunajších Slovákov, ktorí počas tohto vysielania ponechávajú všetky svoje záväzky a pozorne počúvajú slovenský program Rádia Slatina.

(O. Služeková)

Pôst

Pôstne obdobie, nie je len o tom, že si odoprieme mäso. Mali by sme sa zapierať v niečom, na čom nám dosť záleží. Naši predkovia nepoznali cukor až do 13. storočia, uhlie do 14. storočia, maslo do 15., zemiaky do 16., kávu a mydlo do 17. a elektrické svetlo a konzervy až do 19. storočia. Nevravím, že by sme sa mali vzdať toho všetkého, no my nie sme schopní vydržať ani jeden den bez televízie a rozhlasu.

Niektorých vecí máme nazvyš, a preto nimi mrháme. Pritom aj u nás sú ľudia, ktorí potrebujú aspoň kúsok chleba. A ten my neraz odhadzujeme. Skúsme sa preto lepšie pozrieť okolo seba a občas sa zriekнuť spomínaného chleba a obetovať ho tým, ktorí ho nemajú.

Súčasťou pôstu je aj modlitba. Mnohí však kladú Bohu podmienky. Skutočný rozhovor s Bohom by mal vychádzať zo srdca a byť úprimný. Využime preto čas Veľkého pôstu na to, aby sme našli v sebe ticho, lebo najväčšie úspechy a skutky vznikajú v tichosti s Bohom.

Pekne to vysvetlil pater Marian, ktorý zdôraznil, že pôst má veľmi dávnu tradíciu. Je úzko späté so životom Cirkvi v duchovnej príprave na vyvrcholenie liturgického roka, ktorým je slávenie veľkonočného tajomstva, sviatkov Veľkej noci ako pamiatky smrti a zmŕtvychvstania Ježiša Krista. A prečo Veľkej noci predchádza pôst? Má to oporu v Písme - veď aj Pán Ježiš sa pripravoval na svoje verejné účinkovanie pôstom na púšti. Pôstne obdobie otvára Popolcová streda, ktorej pomenovanie súvisí s obradom značenia veriacich popolom na znak pokánia, spojeným s výzvou na obrátenie: „Kajajte sa a verte evanjeliu" Starší čitatelia sa možno pamätajú na latinskú verziu slov kňaza pri popolci: „Memento, homo, quia ‚pulvis es et in pulverem reverteris' - Pamätaj, človeče, že ‚prach si a na prach sa obrátiš" čím sa zdôrazňovala naša pominuteľnosť na tomto svete. Niektoré prísne rehole prevzali z tejto formulácie aj svoj pozdrav „Memento mori - Pamätaj na smrť". Pôstne obdobie teda neznamená iba striedmosť v jedení, ale najmä intenzívnejšie odstraňovanie nerestí. Je začiatkom obrátenia a úsilia o veľkonočnú obnovu. V pôstnom období Cirkev povzbudzuje veriacich častejšie čítať Božie slovo, osobitne o Pánovom utrpení (pašie), uctievať si Kristovo utrpenie pobožnosťou krížovej cesty v chrámoch alebo na kalváriách našich miest a obcí. Zobrazenia krížovej cesty na stenách chrámov alebo v kaplnkách sa oddávna budovali na pamiatku Ježišovej cesty z Getsemanskej záhrady na vrch Kalváriu. Jednotlivé zastavenia sú vhodným zdrojom individuálnych alebo spoločných meditácií.

Vstupnou bránou, magnou chartou kresťanstva sú Blahoslavenstvá. Prvoradým cieľom obdobia pôstu je premena srdca a života veriaceho človeka, jednotlivé blahoslavenstvá sú zrkadlom kresťanovho svedomia.

Človek si pod šťastím predstavuje vlastníctvo materiálnych dobier, ktoré so sebou prináša pohodlie a blahobyt. Kresťan je presvedčený, že blaženosť sa rodí zo vzťahu s Bohom. Ide o výnimočný druh šťastia, uspokojujúci všetky túžby človeka.

Prečo Ježiš vyhlásil za blahoslavených chudobných, utláčaných, sužovaných? Logika Boha sa líši od našej. Je skutočne ťažké predstaviť si ako blahoslavených tých, ktorí sú bez majetku, hlasu, moci, podpory. Jestvuje veľa foriem chudoby. Okrem materiálnej existuje i chudoba nedostatku citov, rodiny či priateľov. Medzi nami žijú aj ľudia chudobní na ľudskosť. To všetko možno zaradiť k chudobe, ktorú vytvoril človek svojou aroganciou, pýchou, nevedomosťou. Ale nie taká chudoba robí človeka blahoslaveným.

Chudoba sa stáva blahoslavenstvom tam, kde začína účinkovať Duch Svätý, ktorý pomáha objaviť skrytého Boha. Tam, kde si človek začne uvedomovať, že je bytosťou, ktorá nemá nič, o čo by sa mohla oprieť, alebo zbadá, že veci, ktoré vlastní, nedokážu naplniť jeho život. Človek, ktorý objaví Boha, sa cíti v bezpečí. Žije v nádeji a z nádeje. Cíti, že ho prenikla múdrosť Boha, ktorá mu umožňuje rozumieť hodnote, materiálneho bohatstva. Ono je len prostriedkom, ktorý nám bol zverený do opatery ako správcom a našou úlohou je rozmnožiť ho, aby poslúžil aj našim blížnym. Chudobný v duchu je ten, kto je ochotný veľkodušným spôsobom rozdávať svoje bohatstvo tým, ktorí ho potrebujú. Tak dokazuje, že nie je naň pripútaný a správne chápe základný cieľ bohatstva. Ako veľmi sú potrební ľudia chudobní v duchu, otvorení prijať pravdu a milosť, otvorení pre veľké Božie veci! Chudobný v duchu je ten, koho miluje Boh práve preto, lebo mu absolútne dôveruje. On je bohaty srdcom. Však vieme, že keď príde čas, všetci aj ten najbohatší človek musí všetko opustiť. Jediné, čo si môžme so sebou vziať na cestu, je bohatstvo srdca, láska, ktorou sme milovali druhých. Bohatstvo peňazí a majetku veľmi často ochudobňuje ľudské vzťahy. Bohatstvom srdca je úsmev, stisk ruky, srdečné gesto, milé slovo. Aj tá najjednoduchšia vec sa premení na dar. Ten, kto toto bohatstvo nepochopil, hľadá zaň náhradu a upína sa na mŕtve veci. Stále bláznivo hľadá „čosi viac" a zostáva úplne opustený a sam.

(Pripravil A.M.Kuric z úvah jedného pátra)

Výstava o slovenskej osade Josipovec nainštalovaná i v ZŠ Josipa Kozarca v Josipovci

Foto: A. Popovićová

Výstava a predstavovanie zborníka o Josipovci

Výstavu, ktorá bola prednedávnom nainštalovaná v miestnostiach Múzea đakovského kraja v Đakove, nainštalovali i v josipovskej základnej škole, a to od 19. decembra 2008 a všetci záujemcovia si ju budú môcť pozrieť až do konca januára t. r. Najviac sú, pravdaže, na ňu zvedaví samí Josipovčania.

Predstavitelia Múzea đakovského kraja Branka Uzelcová, etnologička a autorka výstavy, riaditeľ múzea Borislav Bijelić, prednosta okresu Mirko Vavra, riaditeľ školy Ivan Smoljo, predstavitelia Miestneho výboru Josipovec a iných združení, pôsobiacich v Josipovci, predstavitelia MS Osijek, MS Jurievec a MS Markovec, ako i samotní občania Josipovca brali účasť na slávnostnom otvorení výstavy a predstavovaní katalógu, ktorý sprevádzal túto výstavu.

Okrem už spomenutých: Ministerstva kultúry Chorvátska a Slovenska, mesta Đakovo, Punitovského okresu, Miestneho výboru Josipovec, Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí z Bratislavy tento projekt finančne podporila i parlamentná zástupkyňa pre Čechov a Slovákov Zdenka Čuchnilová.

Predseda Zväzu Slovákov Andrej Kuric - Josipovčan, ktorý prvý písal o Josipovci, privítal návštevníkov a organizátorov výstavy.

O katalógu a výstave hovorili: Branka Uzelcová, Anica Popovićová a Andrija Šuljak. Dr. Andrija Šuljak, rodený Josipovčan, kňaz a profesor na Bohosloveckom gymnáziu v Đakove na veľmi zaujímavý spôsob hovoril o nasťahovaní Josipovca a ťažkom živote v čase pred koncom 19. a začiatkom 20. storočia na týchto priestoroch. O tom ako Slováci prichádzali do tohto kraja, jestvujú zachované dokumenty, ktoré on skúmal a na mnohé veci sa ešte pamätá, keďže v detstve žil v Josipovci.

Bolo tu počuť i slovenské vianočné piesne, ktoré zaspievali speváčky za tamburášskeho sprievodu.

Pri inštalovaní výstavy, okrem autorov, aktívne sa zúčastnili i ženy a členovia výtvarnej skupiny Kontrast.

Zdenko Komár, predseda MS Josipovec, pozval občanov a hostí, aby po obhliadnutí výstavy prišli na priatelenie sa a občerstvenie, ktoré prichystali ženy - členky MS a hostky z Gorjan.

Prítomní na tejto výstave dostali i kalendár MS Josipovec, katalóg o Josipovci a Hlásnik Punitovského okresu, ktoré rozdelil prednosta Mirko Vavra.

(A. Popovićová)

Josipa Batoreka vyprevadili tambury

Zvuky jeho tambury otvorili v roku 1982 Medzinárodnú folklórnu prehliadku na Detve.

Na Ústrednom cintoríne v Osijeku 8. januára t. r. zoskupili sa priatelia a rodina Josipa Batoreka a členovia MS z Josipovca a Osijeka, aby ho za zvukov tambury odprevadili na večný odpočinok.

Jožko Batorek narodil sa v Josipovci, kde strávil detstvo a mladosť a neskôr žil a pracoval v Osijeku. Pracoval ako listár, no známy zostane tým, že po celý svoj život húdol na tambure a spieval a zabával ľudí vôkol seba.

Ten, kto chcel, aby na svojej svadbe počúval i slovenské piesne, pozval jeho tamburášsku kapelu. Jožko vedel všetky slovenské piesne z Josipovca, ktoré naučil i svojich priateľov v kapele.

Prvé nahrávky pre rozhlas a TV bez neho prejsť nemohli. Aj prvé TV vysielanie nasnímané o Josipovci pri príležitosti osláv 100 rokov od založenia tejto slovenskej osady v roku 1981 bolo popretkávané zvukmi jeho tambury a piesňou. Nemožno zabudnúť ani na jeho hudbu v KUS-e bratov Banas, keď sa po prvýkrát predstavili na Medzinárodnej folklórnej prehliadke na Detve v Slovenskej republike v roku 1982.

So svojou tamburou sa zúčastnil na početných podujatiach kedykoľvek mu to čas dovoľoval a viac ráz ho menil i jeho syn Slavko.

Preto sa mu ešte raz chceme poďakovať - za všetok ten čas, ktorý ochotne strávil s nami, ako i preto, že mnohým poprial kochať sa v jeho prekrásnej hudbe.

(A. Popovićová)

Program pre slovenských hádzanárov v Osijeku

Foto: A. Đunđová

Členovia MS Osijek v kníhkupectve Nova

Osijeku sa dostalo veľkej cti, keďže je hostiteľom XXI. majstrovstiev sveta v hádzanej mužov v Chorvátsku. V meste počas celého týždňa prebiehajú rozličné zábavné a kultúrne programy. Mestská štvrť Tvrđa rezervovaná je pre zábavu. V šiestich úradných lokáloch (každý štát má svoj lokál) uskutočňujú sa zábavy a predstavovanie každého štátu. Vystupujú známi osijeckí hudobníci, zábavy je neúrekom - a všetko to za voľného vstupu a lacnejšieho piva než obvykle.

V strede mesta prebiehali rozličné kultúrne podujatia. Program je venovaný nacionálnym hádzanárskym reprezentáciám. Na počesť slovenskej hádzanárskej reprezentácie 16. januára 2009 (v piatok) predviedli sme príležitostný program v kníhkupectve NOVA na pozvanie Matice chorvátskej Osijek. Predstavili sme sa pôvodnými slovenskými piesňami za sprievodu hudobníkov z Tamburášskej školy Batorek. Zároveň sa predstavili i hostia FS Ivana Brníka Slováka z Jelisavca, ktorí predviedli svoje pôvodné piesne.

Predseda Zväzu Slovákov prof. Andrej Kuric prečítal verše piesní básní zo zbierky básní Túžby. Pred samým koncom programu spoločne sme spievali a húdli s hosťami z Jelisavca.

Po ukončení programu všetkých návštevníkov a účastníkov pohostili sme koláčmi, ktoré upiekli naše usilovné členky.

Ako povedala vedúca našej speváckej skupiny prof. Anna Maroševičová, účinkovaním v tomto programe i my sme dali svoj malý prínos k majstrovstvám sveta hádzanárov. Chceli sme piesňou a hudbou pripomenúť Slovákom ich rodný kraj, srdečne ich uvítať a zaželať im, aby sa v Osijeku cítili ako vo vlastnom dome.

(A. Đunđová)

Foto: A. Đunđová

Sanela a Samir z Jelisavca

Hádzanárska horúčka

Foto: B. V. Baksová

Slovenskí hádzanári s matičiarmi v Pivovare Osijek

V posledných niekoľkých dňoch hádzanárska horúčka ovládla Chorvátsko 21. majstrovstvá sveta hádzanárov uskutočňujú sa v niekoľkých chorvátskych mestách a z nich i v nám najbližšom Osijeku, v ktorom je umiestnená i slovenská reprezentácia. Keďže v Osijecko-baranskej župe žije najväčší počet príslušníkov slovenskej národnostnej menšiny, Slováci z našej župy a mesta Našice, snažia sa dať slovenskej reprezentácii podporu - tak na samotných zápasoch, ako i predvádzaním kultúrno-umeleckých programov. V organizácii mesta Osijek 19. januára bol kultúrno-umelecký program v hoteli Central Osijek. V spoločnom programe, ktorý trval hodinu a pol, fanúšikom zo Slovenska, Osijeka a Josipovčanom, ktorí tu boli v najväčšom

Foto: B. V. Baksová

Slovenskí hádzanári sa podpísali na plagát

Foto: B. V. Baksová

Hádzanári s pracovníkmi Pivovaru Osijek

počte, predstavili sa členovia SKUS-u Fraňa Strapača Markovec a KUS bratov Banas Josipovec a na takýto spôsob oslávili vyrovnaný výsledok reprezentácie Maďarska a Slovenska.

V utorok 20. januára t. r. bol tiež spoločný kultúrno-umelecký program Markovčanov a Josipovčanov, ale i priatelenie sa s celkovou slovenskou reprezentáciou, no tentoraz sa to uskutočnilo v priestore podniku Osijeckého pivovaru. Organizátorom a hostiteľom tohto prekrásneho stretnutia bol majiteľ pivovaru pán Ivo Komak, ktorý kompletnú hádzanársku delegáciu, všetkých akreditovaných novinárov, účastníkov programu a hostí prijal do ohromnej sály Pivovaru Osijek. Pán Ivo Komak okrem predsedu MS Osijek Josipa Kreičika a predsedu Zväzu Slovákov v RCH Andreja Kurica, slovenských hádzanárov uvítal a blahoželal im k úspešnému výsledku, ktorý doteraz dosiahli na majstrovstvách sveta hádzanárov.

Po kultúrno-umeleckom programe nasledovalo slávnostné občerstvenie a spoločné fotografovanie.

Prezident Slovenského zväzu hádzanej sa poďakoval za krásne uvítanie a bohatý kultúrno-umelecký program, ktorý s osobitnou pozornosťou sledovali a folkloristov odmenili búrlivým potleskom.

(B. V. Baksová)

Foto: B. V. Baksová

Hádzanári s členmi MS Markovec

Foto: B. V. Baksová

Spoločné vystúpenie folkloristov z Josipovca a Markovca v hoteli Central

Foto: B. V. Baksová

Speváčky z Josipovca

Foto: B. V. Baksová

Matičiari sledujú program

Slováci do toho!

Foto: B. V. Baksová

Pre slovenských hádzanárov vystupujú tanečníci z Markovca

Foto: B. V. Baksová

Pre slovenských hádzanárov vystupujú tanečníci z Josipovca

Foto: B. V. Baksová

Spoločná fotografia v hoteli Central

Foto: B. V. Baksová

Výmena darčekov

Foto: A. Đunđová

Členovia MS Osijek vystupujú v budove kníhkupectva Nova

Foto: B. V. Baksová

Predstavitelia Veľvyslanectva SR s majiteľom Pivovaru Komakom

Foto: B. V. Baksová

Predstavitelia Veľvyslanectva SR s majiteľkou Pletenina Davor

Zimná škola ľudového tanca v Markovci

Foto: B. V. Baksová

Spoločná fotografia účastníkov Zimnej školy tanca

Začiatkom tohto roku, presnejšie od 03. - 05. januára, Matica slovenská Markovec úspešne po prvýkrát vo svojich miestnostiach organizovala zimnú školu ľudového tanca, ktorej vedúcou bola dlhoročná vedúca a choreografka Branka Baksová.

Frekventanti školy - niekoľko markovských tanečníkov, po dva páry z MS Zokov Gaj, MS Jakšić, MS Míľovce, MS Josipovec a jeden pár z MS Soľany - celkove 27, navštevovali celodenné skúšky, ktoré trvali od 9. h až po 20.30 h. Mali iba dvojhodinovú pauzu na obed.

Táto tanečná škola bola metodologicky vedená - interaktívne a postupne. Tanečníci sa najprv oboznámili so všetkými folklórnymi oblasťami Slovenska a potom sa učili základným tanečným krokom jednotlivých tancov. Keďže Slovensko má dvadsať folklórnych oblastí, vedúca sa rozhodla tento seminár začať so spoznávaním návštevníkov školy so všetkými folklórnymi oblasťami - idúc smerom od západu na východ Slovenska.

Návštevníci seminára dostali i všetky potrebné materiály, spolu s hudbou všetkých oblastí na niekoľkých cédečkách. Počas týchto troch dní dôkladne sa pracovalo na nacvičovaní charakteristických tancov a základných krokov podunajskej, záhorskej, myjavskej, nitrianskej a terchovskej oblasti. Za rozličných variácií mazúrky, polky, trasenej polky, valčíka, čardáša, starobanského tanca, friškej, ukľakovanej, hustej nacvičilo sa i niekoľko detských variácií Čerešničky a Kačery. Tanečníci úspešne zvládli tri choreografie: párové tance z Podunajska a Záhoria, Staro-banský tanec z Myjavy, a čardáš z Nitry a Tekova.

MS Markovec organizovala túto tanečnú školu s cieľom pomôcť menším a mladším maticiam a projekt finančne podporil Úrad pre Slovákov žijúcich v zahraničí, Bratislava, ktorému zo srdca ďakujeme. A to - tak v mene všetkých návštevníkov tejto školy, ako i v mene pohostinných domácich markovských rodín: Ivanek, Lazar, Hećimović, Mak, Baksa, Szabo, Kolembus, Kubaša a Čavajda. Ďakujeme i našej domácej Lýdii, ktorá sa starala o občerstvenie tanečníkov teplým čajom a kávou. Po trojdňovom namáhavom a výborne organizovanom kurze choreografie uskutočnilo sa spoločné slávnostné priatelenie sa, pri ktorom sa návštevníci i občerstvili a na samom konci každému frekventantovi tanečnej školy bol udelený diplom za úspešne nacvičené choreografie.

Gratulujeme všetkým usilovným návštevníkom tejto zimnej školy: Kristíne Fuňakovej, Maríne Mijakićovej, Josipovi a Ivanovi Kukučkovcom z Josipovca; Márii a Matijovi Hološovcom, Darkovi a Anne Jantošovcom zo Zokovho Gaja; Annamárii Jagnjićovej, Nikolíne Lehpamerovej, Tei Dorčakovej a najmladšej

Foto: B. V. Baksová

Všetci cvičili

Anne Šafrankovej z Míľoviec; Terézii a Juliáne Šafárovým, Monike Mikušovej a Josipovi Glavašovi z Jakšića, Barbare Čuhovej a Kristíne Krušićovej zo Solian. Taktiež ďakujeme i markovským navštevovateľom tejto školy, ktorí pomáhali pri nacvičovaní tancov. Boli to: Silvio Lovrenčić, Vedrana Maková, Vjera Baksová, Davor Čavajda, Josipa Kubašová, Neven a Tena Hećimovićovci, Tea Čavajda a Annamária Kolembusová. Nakoniec, veľká vďaka patrí vedúcej Branke k výborne organizovanej tanečnej škole.

Neprešlo to bez pomoci niekoľko škatuliek andolu, jednej intervencie na pohotovosti a za hektolitrov potu, no napriek všetkým ťažkostiam účastníci školy sa nešetrili, horlivo sa snažili naučiť nie iba základné kroky jednotlivých slovenských folklórnych oblastí, ale i zabaviť sa pri speve slovenských ľudových pesničiek, získali nových priateľov a priateľky a veríme, že toto priateľstvo zotrvá po nasledujúce stretnutie, ktoré sme si naplánovali na leto t. r. - pokým sa nepresvedčíme na Folklórnej prehliadke v Josipovci, kto sa koľko usiloval a s akým úspechom sa jednotlivým frekventantom školy podarilo preniesť svoje získané vedomosti z tejto tanečnej školy členom svojich matíc.

A na samý koniec ešte jedna dôležitá informácia všetkým návštevníkom tanečnej školy: „Jagoda predsa čakala na Kukca, otelila sa 06. 01. 2009 vo včasných ranných hodinách - malé teliatko dostalo meno Myjava". Gratulujeme!

(B. V. Baksová)

Foto: B. V. Baksová

Oddych nebol

Foto: B. V. Baksová

Vrť sa, dievča, vrť...

Foto: B. V. Baksová

Tvrdý tréning

Foto: B. V. Baksová

A čo, zase musíme opakovať

DREVENICA A MÔJ FILM

Foto: A. M. Kuric

Margita Žagarová

Dlho som rozmýšľala, aký mám dať názov môjmu článku a tento, ktorý je, myslím, že bude výstižný. Teda, milí čitatelia, po poriadku.

Na našom vianočnom koncerte v Osijeku ma p. Branka Baksová pozvala zase na ich vianočný koncert do Markovca. Prisľúbila som, ale keď prišla nedeľa koncertu, nemala som s kým ísť, lebo synovia mali iné záujmy. Tak som pozerala TV vysielanie. V nedeľu o 14. zrazu zvoní telefón a hneď som spoznala hlas nášho predsedu Zväzu prof. Andreja Kurica. Vraj, čo robím, či by som nešla do Markovca . „No pravdaže, idem," hneď odpovedám. Za polhodinu sme sa už pekne viezli aj s Andrejovou manželkou Miluškou a p. Katicou Rajkovičovou - vedúcou textilnej firmy Davor v Osijeku. Ako sme sa už približovali k známemu miestu v Markovci, zrazu sa predo mnou objavila veľká drevená budova, ktorá sa líši od prízemných domkov v okolí. „A toto je čo?" pýtam sa a pozerám na veľké drevené čudo, ktoré som videla po prvýkrát. „To je ich drevenica," odpovedá predseda Andrej a vzápätí už aj čítam tabuľku Drevenica. Zostala som bez slov. Taká vysoká monumentálna budova, že som sa musela dívať až hore do neba, aby som jej videla vrch. Teda tí Markovčania, to je neuveriteľné, čo všetko dokážu, stále idú napred. Vošli sme dnu, obrovské priestranstvo, no a pódium, zase som musela hlavu otáčať, aby som videla pódium z jedného konca na druhý. Veľký priestor na tancovanie, a nie ako keď som videla prvýkrát vystupovanie v Markovci. A vraciam môj životný film naspäť na prvé vystupovanie, keď prišli Slováci zo Slovenska a nemali sa poriadne ani kde roztancovať, lebo by museli skočiť na obecenstvo. No presne tak, naozaj, môžete sa aj zasmiať, ale tak to bolo. Nebolo mi vtedy jasné, tak mnoho Slovákov, tak krásne si držia slovenskú kultúru a nemajú ju kde prezentovať, ako sa patrí.

Ale myšlienky sa mi vrátili naspäť, lebo sa už začal program a začali domáci. Teraz na veľkom javisku stali všetky skupiny, malí-najmladší usmievavé slniečka, urastené dievčatá a chlapci a ženičky. Bola som šťastná, že ich vidím. A zase sa film vracia späť. Pred rokom v nemocnici už som sa pomaly rozlučovala so všetkými aktívnosťami, stretnutiami, nástupmi, všetko to so mnou dlho trvalo, trikrát v nemocnici, trikrát v intenzívnej po niekoľko dní, nie a nie pohnúť sa napred. Ale išlo to predsa len pomaly, aj keď slimačím tempom. A teraz som tu medzi drahými ľuďmi, medzi svojimi. A program ma zase vrátil do prítomnosti. Ako hostia vystupovali Slováci z Míľoviec. No to nie je možné. Ale to sú oni, drahí Míľovčania na pódiu, ženičky v krásnych bielych sukniach a blúzach s červenými fertuškami. Za nimi muži tiež v bielych košeliach s čiernymi vestami a pred nimi hŕstka detí. Krásne spievali staré slovenské piesne, ktoré som ja ako rodená Slovenka nikdy nepočula. Ešte aj predseda Zväzu Andrej „vyskočil" z publika a pomáhal mužom, aby to pekne vyznelo. A veru každý spieval aj za troch - to sú také hromové hlasy, aby ste vedeli, ktorí ste ich ešte nepočuli. A zase sa mi vrátil film naspäť, keď náš matičiar p. Emil Dorčak pred štyrmi rokmi povedal „Margita, mohli by sme odisť do Míľoviec, pozrieť sa ako tam Slováci spievajú." Tak sme sa vybrali aj s p. Josipom Kreičikom, ktorý bol vtedy podpredseda MSO (a teraz je predseda) a konštatovali sme, že by bolo škoda, keby to krásne kultúrne dedičstvo predkov zaniklo. A sľúbili sme im, teda najviac p. Emil, lebo on je z Míľoviec a potom aj predseda Andrej, že im pomôžu založiť maticu. A stalo sa. A teraz ja ich tu vidím, už sú tu, na javisku, a zase som ako neveriaci Tomáš, vidím a nie je mi jasné, že sú oni už tu, už majú aj kroje, spievajú a my ich počúvame.

Po skončení programu bolo posedenie s občerstvením v priateľskej atmosfére. Bola tam aj všetkým nám drahá naša zástupkyňa p. Zdenka Čuchnilová, ktorá vie oceniť námahu Slovákov. Na koncert prišiel aj bývalý p. veľvyslanec p. Báňas, s ktorým sme sa rozlúčili a poďakovali za pomoc. Bola som šťastná, že som sa mohla so všetkými postretať. Však v Markovci som zanechala jeden časový úsek života, prežila som s nimi krásne chvíle, vystúpenia trikrát na Detve a na iných zájazdoch.

Nakoniec ledva som sa vymotala z tej drevenice, pekne ma vyprevadili a záverom som pred nimi konštatovala: „Takú drevenicu môže postaviť iba vzájomná súdržnosť, obetavosť a láska všetkých, ktorým záleží na tom, aby svoju slovenskú kultúru, ktorú už tak dlho pestujú, mohli prezentovať v takej monumentálnej budove - v opravdivej DREVENICI.

(M. Žagarová)

Foto: B. V. Baksová

Pred Drevenicou

Šťastlivo, MARIŠKA!

Zo susedstva sa práve v čase pred sviatkom Troch kráľov z Lipovlian navždy odsťahovala Marija Bartoničeková, rod. Dubcová. Tento fakt by sám osebe nepredstavoval žiadnu zvláštnosť, keby naša suseda - ako ju z lásky voláme Mariška - nemala už 80 rokov. Svoju starobu chce prežiť v blízkosti svojich synov, vo vlastnom byte v Záhrebe.

Mariška sa narodila 22. 01. 1929 v Lipovľanoch. Jej rodičia - otec Valent a matka Margita, rodená Mokrý, prisťahovali sa zo Slovenska z osady Lazany, obec Nedožer, teraz Nedožery-Brezany, okres Prievidza.

V Lipovľanoch sa Mariškini rodičia zosobášili a v manželstve sa im narodili tri dcéry: Mariška, Mira a Tonka. Rodina Dubcová bola vzornou a váženou v celých Lipovľanoch.

Mariška sa vydala 04. 01. 1948 za Josipa Bartoničeka Čecha, vzorného poľnohospodára, ktorý si medzi prvými v Lipovľanoch začal kupovať stroje na obrábanie pôdy, ako napr.: kosačky, mláťačky, kombajny a iné. Manžel jej umrel v 1999. roku. Mariška v manželstve porodila dvoch synov.

Antun Bartoniček - Mariškin starší syn je diplomovaným stavebným inžinierom a mladší syn Zdenko elektroinžinierom.

Mariškini synovia sú rodinnými ľuďmi, ktorí žijú v Záhrebe. Synovia jej darovali štyroch vnukov, ktorí spolu s rodičmi radi a často navštevovali svoju babku v jednoposchodovom dome v Kutinskej ulici v Lipovľanoch .

V dohode so synmi Mariška predala dom a časť pozemku podniku LIP-KOM a za tie peniaze kúpený je pekný byt pre Marišku v Záhrebe, ktorý bude ukončený o dva mesiace. Pokým sa byt celkom nezariadi, Mariška bude na návšteve u svojej sestry v Slavónskom Brode. I druhá sestra jej žije, a to v Zadri.

Mariška netrpezlivo čaká na chvíľu, keď sa prisťahuje do svojho bytu v Záhrebe, kde bude sama gazdinou, no s vedomím, že jej v blízkosti budú obaja synovia s rodinami. Rozvážna žena Mariška pripravene odišla z Lipovlian, no so sebou si odniesla mnoho spomienok.

Veľmi dobre sa pamätá na svoje školské dni, osobitne na čas, keď dve triedy šli spolu do česko-slovenskej školy. V dobrom spomína na učiteľov Horského, Matiju Jurkovića a zvlášť učiteľku Ľudmilu Kolejakovú.

Život strávila v usilovnej práci, no nesťažuje sa na to, že tak nadmieru pracovala, lebo dosť toho i mala, čo iní nemali. Mariška sa pamätá na osobitne úspešnú žatvu, „z ktorej dostali 107 kvintálov pšenice". Verím, že jej práve práca pomohla, aby i dnes, ako osemdesiatročná babka bola v dobrej kondícii a zachovala si i dobrú pamäť.

Mariške je veľmi dôležité, že je jej nový byt v Záhrebe v blízkosti kostola, obchodu a obchodu s ovocím.

Okrem materinského slovenského jazyka Mariška hovorí i po chorvátsky a po česky.

Mariška má dobrých synov, nevesty a vnukov, takže sa nemusí obávať, že v novom byte bude osamelá, vie, že ju určite budú často navštevovať.

Veľmi som rád, že sa mi podarilo rozprávať sa s Mariškou deň skôr, ako sa odsťahovala a musím dodať, že som v tom rozhovore cítil Mariškinu úprimnosť, kým som sa s ňou rozprával v teraz už jej - bývalom teplom dome.

Mariške prajeme dobré zdravie a dlhý život a jej dobrým synom chcem odkázať, že môžu byť hrdí na svoju matku, v tej istej miere ako je na svojich synov a ich rodiny hrdá i Mariška. (I. Hudec)

Vedomosťami a schopnosťou pre pokrok Jelisavca

Určite mnohí z vás neviete, že dedina Jelisavec v niekoľkých minulých rokoch silne pokročila - i pokiaľ ide o výstavbu početnej infraštruktúry, ako i výstavby významných objektov, takže sa samým tým na území mesta Našice stala dedina, v ktorej by mnohí radi žili.

Veľkú zásluhu o to má predseda Rady Miestneho výboru Jelisavca Fraňo Kandera, diplomovaný stavebný inžinier. Jeho príchodom na vedúcu pozíciu Miestneho výboru Jelisavca sa veci zaraz začali hýbať v pozitívnom smere.

Vedomosťami, ochotou a veľkým osobným angažmánom zjednotil všetky združenia v osade a potom už spoločným pôsobením bolo omnoho ľahšie rozhýbať početné akcie a projekty dôležité pre osadu a občanov Jelisavca.

V rozhovore s pánom Kanderom možno počuť iba optimizmus, rozvážne slová a pokrokuchtivosť Jelisavca,

Ako zdôrazňuje pán Kandera, v minulom - 2008. roku Rada Miestneho výboru Jelisavca sa zúčastnila v takmer všetkých významnejších projektoch v osade. Vyzdvihuje svoje uspokojenie z uskutočneného - a v prvom rade je to výstavba školskej športovej sály, čiu výstavbu financovalo Ministerstvo vedy, vzdelávania a športu RCH asi 6 miliónmi kún, pokým mesto Našice na tento projekt vyčlenilo 350 000,- kún.

Taktiež bola vlani vypracovaná projekčná dokumentácia pre verejné osvetlenie Ulice Jána Žišku a Rybničku ulicu, ktorú vyfinancoval Chorvátsky elektropriemysel.

V minulom roku vydané je i stavebné povolenie pre projekt výstavby kanalizačnej siete v Jelisavci - tento projekt vyfinancoval podnik Hrvatske vode zo Záhrebu s asi 900 000,- kúnami, pokým mesto Našice prispelo so 900 000,- kúnami.

Foto: Ž. Brník

Ing. Fraňo Kanđera

Všetky tieto veľké projekty majú ohromný význam pre Jelisavec a určite do ich realizácie bolo potrebné vložiť mnoho vedomostí, úsilia a práce - tak predsedu Rady Miestneho výboru pána Kanderu, členov Miestneho výboru, ako i mnohých iných jednotlivcov, ktorí aktívne účinkovali pri realizácii týchto projektov a ktorým za to Miestny výbor Jelisavca zo srdca ďakuje.

Taktiež Rada Miestneho výboru Jelisavca v minulom 2008. roku disponovala rozpočtom, ktorý dostala od mesta Našice v sume 87.000,000 kún, z čoho 36.000,000 kún Rada Miestneho výboru Jelisavca dala jelisavským združeniam. 15.000,000 kún zaplatili za povolenie na elektrifikáciu a práce pri prikrývaní strechy Domu smútku a 36.000,000 kún investovali do údržby, kosenia a čistenia cintorína a zaplatili za strovenú elektrickú energiu a vodu.

Plán Rady Miestneho výboru na 2009. rok taktiež je výnimočne kvalitný a ambiciózny. Doručili ho už i Úradu primátora mesta Našice Mgr. Krešimira Žagara. Na tento rok si naplánovali asfaltovanie okolia Hasičského domu, ako i priestor pred Kultúrnym centrom Slovákov a asfaltovanie chodníka v šírke 2,5 metra, ktorý vedie k jelisavskému kostolu.

Práce sú v hodnote 150.000,000 kún a tieto finančné prostriedky sú zabezpečené z mestského rozpočtu mesta Našice.

V pláne je i výstavba a ukončenie elektrifikácie verejného osvetlenia v Ulici Ivana Brníka Slováka, na čo sú zabezpečené finančné prostriedky v sume 350.000,000 kún z rozpočtu mesta Našice, pokým by ostatné financoval podnik pre energetickú účinnosť cez vyše fáz.

Pokiaľ ide o verejné osvetlenie v Ulici Jána Žišku a Rybničkej ulici, to by sa malo realizovať v niekoľkých fázach, čo bude financovať mesto so 150.000,000 kunami, pokým ďalšie potrebné finančné prostriedky na dokončenie realizácie tohto projektu poskytne Chorvátsky elektropriemysel.

Je dôležité zdôrazniť, že práce v týchto dvoch uliciach budú drahšie, lebo sa paralelne s nimi budú konať i práce na zosilnení elektrického prúdu, ktorý je v tomto čase prislabý a neuspokojuje potreby obyvateľov Jelisavca.

Za najdôležitejší a najväčší projekt v tomto roku pán Kandera považuje začiatok prác na výstavbe kanalizačnej siete Jelisavca. Táto investícia Jelisavec bude stáť asi 12 miliónov kún. Tento veľký projekt finančne podporia mesto Našice a podnik Hrvatske vode. Pre samých Jelisavčanov to znamená, že každá domácnosť na tento projekt bude musieť vyčleniť asi 6 000,- kún.

Tohto roku by sa mal začať projekt i na rekonštrukcii cesty v Ulici Ivana Brníka Slováka, tzv. „Beterment 2", ktorý sa zároveň využije i na výstavbu a zriadenie parkoviska, odvodových kanálov, výstavbu kvalitnejšej horizontálnej a vertikálnej signalizácie, výstavbu a zariadenie autobusových staníc a pod.

Taktiež Rada Miestneho spoločenstva, ako i v minulom roku bude financovať jelisavské združenia prostriedkami podľa svojej možnosti a starať sa o zariaďovanie cintorína, o vodovodnú sieť, elektrický prúd a má v pláne vybudovať i prístupové cesty, ktoré budú viesť do Ulice Jána Žišku.

Všetky plány sú schválené zo strany Mestskej správy mesta Našice. Ináč Rada miestneho výboru Jelisavca má výnimočne kvalitnú spoluprácu s primátorom mesta Našice, Mestskou správou Našíc, ako i Mestskou radou Našíc- všetci oni všemožne podporujú Jelisavčanov.

Napriek tomu, že sa v Rade miestneho výboru Jelisavca zúčastňuje až 7 politických strán, z ktorých sú najpočetnejší členovia HDZ, práve pre kvalitnú prácu a úsilie predsedu Fraňa Kandera rozhodnutia sa takmer vždy vynášajú jednohlasne, lebo všetci majú spoločný záujem - a to je rozvoj Jelisavca a zabezpečenie mladším generáciám lepší a kvalitnejší život vo svojej osade.

Keďže sú pred nami v máji nové lokálne voľby, bolo by logické, keby po takejto kvalitnej práci Rady Miestneho spoločenstva občania znovu svoj hlas dali tým najschopnejším a najlepším, ktorí istotne kvalitu života v tejto osade zdvihnú na záviden iahodnú úroveň.

Ináč Rada Miestneho spoločenstva na čele s pánom Kanderom má výnimočnú spoluprácu so všetkými združeniami v osade.

A keďže tento rok bude prebiehať v znamení osláv pre Jelisavec - lebo práve tohto roku sa naplní 120 rokov od založenia osady, predseda Kandera zdôrazňuje:

Zorganizujeme oslavy, a to spolu a v dohode so všetkými ostatnými združeniami Jelisavca, no oslavy budú skromné, lebo nám sú dôležitejšie programy a plány, ktoré najprv musíme uskutočniť.

Oslavy sa začnú slávnostným zasadnutím, na ktoré povoláme predstaviteľov všetkých združení, pôsobiacich v Jelisavci, predstaviteľov kultúrneho, politického a náboženského života z územia mesta Našice a Osijecko-baranskej župy.

Na väčšie oslavy, ktoré si vyžadujú väčšie finančné trovy, budeme musieť počkať ešte zopár rokov. Veď ešte budú príležitosti na oslavy - 130., 140., 150. výročie a ostatné výročia...

Dovtedy sa budeme usilovať realizovať a ukončiť všetky naplánované projekty a plány a uskutočniť náš hlavný cieľ - z Jelisavca urobiť dedinu, ktorá bude jedna z najkvalitnejších a najžiadanejších dedín na žitie.

Dozaista veľkou je vecou mať v dedine takéhoto predsedu Rady Miestneho výboru, ktorý najsamprv svojimi vedomosťami, schopnosťou a mravčou prácou bojuje o lepší a kvalitnejší život v Jelisavci.

(Ž. Brník)

Nie oboznámiť o niečom, ale oboznámiť s niečím

Vážení čitatelia, aj v tomto jazykovom okienku pokračujeme v upozorňovaní na jazykové prehrešky či chyby so zámerom predísť im. Tentoraz nás zaujme chybné spojenie **oboznámiť o** vo vete ***Oboznámiť o*** *spôsobe života predkov Slovákov.*

Aby sme videli, v čom je chyba v uvedenom spojení, nazrieme do Krátkeho slovníka slovenského jazyka 4. Za heslom **oboznámiť** sa píše:dať bližšie poučenie o niečom, informovať, napríklad: *oboznámiť prítomných s programom*; *oboznámený so situáciou...* Uvedieme aj zvratný tvar – **oboznámiť sa** – sa o niečom, sa, sa: *oboznámiť sa s prácou, oboznámiť sa s terénom...* Teda spojenie slovesa **oboznámiť** a predložky **o** v lokáli, ako sme sa presvedčili, je chybné a správne má znieť **oboznámiť s** (**so**)... či sloveso **oboznámiť** sa spája s predložkou **s** (v inštrumentáli). Chybná veta zo začiatku textu – teraz opravená – má podľa tohto znieť: ***Oboznámiť so*** *spôsobom života predkov Slovákov.*

Zaujme nás tiež, ako k tejto chybe došlo. Zoberme sloveso informovať, ktoré má ten istý význam ako oboznámiť. V uvedenom slovníku sa za heslom informovať píše: pod(áv)ať informácie, oboznamovať, oboznámiť: *informovať verejnosť, informovať o situácii*

// **informovať sa** získ(av)ať informácie, oboznamovať sa, oboznámiť sa: *informovať sa o možnostiach rekreácie...* Videli sme, že sloveso **informovať** sa viaže s predložkou **o**. Rovnako ako chybné spojenie zo začiatku textu **oboznámiť o.** Teda tu je kľúč chybného používania spojenia zo začiatku textu. Správnu slovesnú väzbu pri nepozornom vyjadrovaní nahradiť inou, chybnou pri významovo príbuznom slovese: **oboznámiť s** pod vplyvom **informovať o** sa nahradilo chybnou väzbou **oboznámiť o**. Jazykovedci tento jav, chybu nazývajú skríženie väzieb či kontaminácia.

Nakoniec zhrnieme. Sloveso **oboznámiť** sa spája s predložkou **s** v inštrumentáli. ***Oboznámili*** *nás* ***s*** *aktivitami v škole.* Významovo príbuzné sloveso **informovať** sa viaže s predložkou **o** (v lokáli). *Informovali nás o aktivitách v škole.* (J. Širka)

Zimné úrazy

Svedkami sme, že spolu s prvým snehom a ľadovicou prichádza k častým poraneniam rúk, nôh, ako i celého tela - preto nie div, že zdravotnícke ustanovizne prakticky od začiatku zimy až po začiatok jari majú plné ruky práce s ošetrovaním rôznych zlomenín a vykĺbenín. Deti trávia mnoho času na snehu, na sánkovačke a lyžovačke, a tu často utrpia rôzne poranenia, pokým zasa staršie osoby pre svoju nemotornosť a osteoporózu (rednutie kostí) sú veľmi kritickou skupinou, ktorá sa ľahko zraní pri páde. Najčastejšie zranenia u detí sú zlomeniny dlhých kostí, akou je predlakťová kosť, bedrová kosť alebo ramenná kosť, pokým u starých ľudí sú najčastejšie zlomeniny pleca a ramena, ramennej kosti, bedrovej kosti, chrbtice a holennej kosti.

Predsa však najčastejšie zranenie pri páde je vykĺbenie, alebo pri nešikovnom státí môže dôjsť k vytknutiu svalov a tetív, ktoré sú okolo kĺbov. Vtedy nastáva veľká bolesť, opuchnutie a môže dôjsť i k deformácii kĺbu. Pohyby v kĺbe sa stávajú veľmi boľavé a ohraničené. Samozrejme, v takýchto prípadoch potrebné je odísť lekárovi, aby sa videlo o čo ide - či ide o vytknutie a či náhodou nedošlo k nejakej zlomenine. Lekár to zistí röntgenom. Ak ide o vytknutie, prvá pomoc spočíva v kladení ľadu na miesto úrazu, čím sa zmenšuje bolesť a opuch. Kĺb je potom potrebné upevniť transportnou imobilizáciou alebo imobilizovať rôznymi príručnými prostriedkami. Potom je potrebné čím skôr zraneného zaviezť do najbližšej zdravotníckej ustanovizne.

Neodborným osobám sa nesmie dovoliť, aby naprávali poranený kĺb.

Keď lekár zistí, že došlo k vykĺbeniu, podľa potreby ho vypravuje, alebo sa kĺb iba upevní gypsom, ktorý sa nesie najmenej 7 dní, alebo ak je to potrebné i niekoľko týždňov, čo závisí od samej veľkosti poranenia a stavu ligamentov.

Po odstránení gypsu, nasleduje fyziologická terapia, aby zosilneli svaly a aby sa tým zmenšila možnosť opätovného vykĺbenia.

Keď je hneď po úraze zrejmé, že ide o zlomeninu, poranený sa nesmie pohýnať z miesta, pokým sa celkom neupevní poranená časť tela.

Platí to najmä, keď ide o zlomeninu chrbtice, bedrovej kosti, panvy - v takých prípadoch je nutné volať odborných, zdravotníckych pracovníkov.

Neskúšajte vypraviť zlomenú kosť alebo kĺb, okrem v prípade, že je ohrozená cirkulácia. Často sa zraneným oso-

bám na samom mieste nehody dáva piť alebo jesť, aby sa tak osviežili, čo je celkom chybný postup, lebo nikdy nemôžete vedieť, či zranený nebude musieť ísť ihneď na operáciu.

Ak došlo k otvorenej zlomenine, pričom kosť vyšla z rany, rany sa nedotýkajte, iba ju pokryte sterilnou gázou.

Skôr sa zlomeniny kostí najčastejšie fixovali na spôsob, že sa robila imobilizácia, čiže upevnila gypsom, pokým sa dnes najväčší počet zlomenín spracuje operačne. Po strhnutí fixácie, keď je už zlomenina sanovaná alebo po chirurgickom zákroku, potrebné je ísť na fyziologickú terapiu.

Častými zraneniami v zimných mesiacoch pri páde na klzkom teréne sú i úrazy hlavy. Napriek tomu, že sú kosti lebky tvrdé, hlavne dobre chránia mozog, on sa i napriek tomu môže poraniť. Úder do hlavy môže zapríčiniť bolenie hlavy, krátkotrvajúce bezvedomie alebo nevoľnosť, zvracanie, zahmlený pohľad a môže dôjsť i k veľmi ťažkým komplikáciám, preto každý kto utrpí úraz hlavy, závažne musí odísť na kontrolu k lekárovi.

S cieľom, aby nedošlo k všetkým uvedeným traumám, treba prihliadať na to, aby sme sa adekvátne obliekali a obúvali, keďže úrazy v zimných mesiacoch treba vážne brať, aby sa tak vyhlo nepotrebným komplikáciám a narušeniu zdravia.

(Ž. Brník)

Sila príhovoru

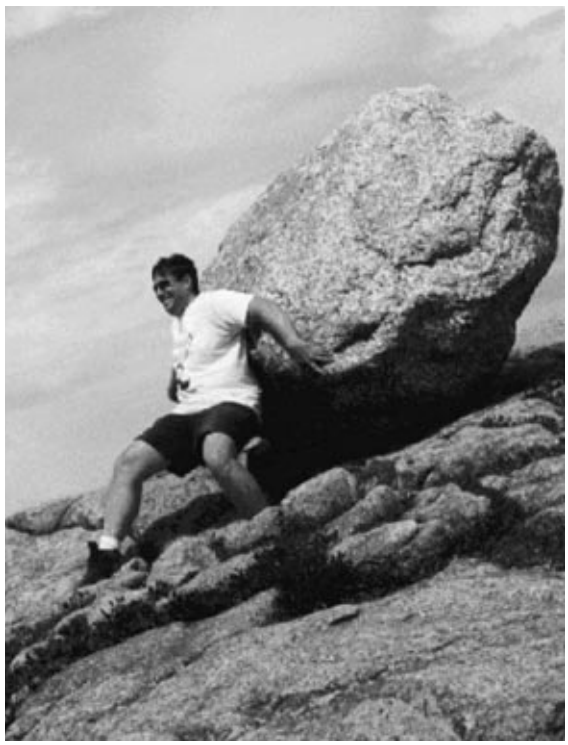

Ak sa poobzeráš vôkol seba, zbadáš, že už ubehlo dvadsať, tridsať, päťdesiat, sedemdesiat rokov tvojho života. Kam sa to navždy stratili toľké roky? Či sa stali pokladnicami, ktoré na teba, dobre chránené čakajú, alebo sú to iba prázdne škatule, ktoré ťa rozčarujú? Si žil doteraz? Či stopy po tebe zostanú viditeľné pre tých, ktorí chcú ísť stopami spravodlivého a čestného života? Si spokojný so svojím životom? Čo by si chcel v ňom vymeniť a ako by si chcel v budúcnosti žiť, aby si si bol istý, že v smrtný čas budeš s ním spokojný?

Človek sa mení. Ako sa môže obrátiť k dobru, napraviť osud svojho života, práve tak je možné, aby sa obrátil k zlému. Človek sa dá napraviť, ale i pokaziť. Napriek tomu, že vieš, že ťa nadávka ponižuje, že špatné slová hádžu do blata tvoje diplomy a tvoje vzťahy s vysokou spoločnosťou, ty predsa nadávaš. Vieš, že ťa cigarety otravujú, a predsa sa ich nemôžeš zrieknuť. Vedomý si si toho, že alkohol zabíja, no svoje nie nemôžeš vysloviť. Vieš i koľko ťa ohovor a klebeta špinia a činia neschopným pre zdravé ľudské vzťahy, no i naďalej to úporne činíš. Vieš i to, že ťa modlitba dvíha ponad všetko špinavé a činí ťa prichystanejším a silnejším, rozumnejším, triezvejším a úspešnejším - no predsa nenachádzaš času pre ňu. Vedomý si toho, že je práve Božia reč tá, vďaka ktorej žijeme, no ty predsa ledva zachytávaš iba daktoré slovo, iba máličko z toho bohatstva sa ti darí vložiť do priečinka svojho srdca. Vedomý si i toho, že sa k dobru možno dostať jedine plávajúc proti prúdu - no ty predsa dopúšťaš, aby ťa čas a udalosti niesli dolu vodou. A práve tá slabosť je to, z čoho si nespokojný, čo vypĺňa tvoje podvedomie explozívnou silou, ktorá ti skôr alebo neskôr môže zničiť nervy. To je ono, čo ťa činí nespokojným a nešťastným. No ako vymeniť život, kde nájsť sily, aby si sa obrátil k bohatstvu? Ježiš hovorí: „Príďte ku mne všetci, vy ustatí a obťažení". On nám zvestuje, že nám podá oddych, že bude niesť naše bremeno a že nás učiní schopnými pre krajší, bohatší život. Takže, ak sa ti zdá, že nemáš sily hľadať Boha, že nemáš sily obrátiť sa k jeho svetlu, ak vidíš, ako tvoje rozhodnutia padajú do prázdna a zdá sa ti, že je pravdivé porekadlo o tom, že je „dobrými rozhodnutiami vydláždená cesta do pekla", i vtedy ešte jestvuje nádej na spásu, a tá leží v tom, aby si poprosil niekoho, aby sa za teba modlil. Pre hriechy sme mali byť zničení, no Ježiš si kľakol pred svojho Otca, krvavým potom sa potil, pre nás odišiel na kríž, trpel urážky, klebety, rúhania sa a všetku ošklivosť človečieho jazyka a umu iba pre našu spásu. A Boh sa zmiloval nad všetkým človečenstvom, nad všetkými ľudskými dejinami kvôli Ježišovho príhovoru. On je jediným sprostredkovateľom pred otcom, On je jediný za pomoci koho môžeš dostať silu, vzoprieť sa zlu a márneniu času vo svojom živote.

No môžeš poprosiť i svojho priateľa, matku alebo niektorého farára, mníšku alebo hociktorého veriaceho, aby sa modlili za teba. Dôležitá je tvoja vôľa za spasením a fakt, že chceš v budúcnosti svoj život vyplniť obsahmi, ktoré zotrvávajú. Tí, ktorí sú silnejší a schopnejší modliť sa, tí, ktorí sa viac priblížili Ježišovi, môžu byť tí, ktorí sa môžu zasadzovať o teba, pomôcť ti a spasiť ťa z tvojich slabostí. Už dnes sa môžeš stať inakší, iba ak to ozajstne chceš. Zanariekaj k Ježišovi, popros niekoho, aby ťa spasil svojím príhovorom!

(Tak málo je potrebno, p. T. Ivančić, pripravil A.M.Kuric)

Ísť svojou cestou

Pre čestný a humánny život potrebná je odvaha. Ak sa budeš snažiť vyhovovať ľuďom a očakávať, že ťa budú za to chváliť, stratíš seba samého, svoju slobodu, mier, ale i svoj blahobyt, rozum a budúcnosť. Ľudia sú náchylní na hriech a Zlý cez hriech spravuje ľudí proti všetkým tým, ktorí sa chcú rozhodnúť pre čestný život v Bohu. Sily tmy sa na tejto zemi snažia, aby zhasli čím viac svetla. Negatívne slová, zlé činy, špatná myseľ, ohavná obrazotvornosť, nesprávne kroky a chyby sú priestormi, ktoré využívajú sily Zla vôkol nás v snahe zničiť všetko dobré, mier a slobodu. Keď sa im nepodarí zhasnúť svetlo v tebe, keď sa im nepodarí nahovoriť ťa na zlo a chybné cesty, na nadávky a alkoholizmus, krádež a spreneverenie, pokúsia sa zastať ti do cesty ohováraním, klebetami a vyhrážkami. V živote je najnebezpečnejšia ľudská ohľaduplnosť. Najnebezpečnejšie je chcieť činiť tak, ako to iní od teba požadujú. Lebo ľudia, náchylní na hriech sú závistliví, žiarliví a vždy si namýšľajú, že sú múdrejší od teba a že je ich cesta správnejšia. Musíš byť preto veľmi diskrétny a zostať pevným na ceste, ktorou kráčaš, vždy v srdci niesť Boha - modlitbou, pôstom, pokorou, svätými sakramentmi , aby sa ti podarilo prísť k svetlu.

Ľudská ohľaduplnosť zničila nespočítateľne mnoho ľudí. Koľko len ľudí vpadlo do depresie, zastavilo sa vo svojej ceste, odišlo z nej iba pre cudzie ohováračky alebo vyhrážky. Tí ľudia zabudli, že si ty originálom, že ťa nepostavili oni do sveta a že tvoja budúcnosť nezávisí od ich vôle. Urobiť čosi veľké vo svojom živote, stať sa slávnym, vyžarovať svetlom, stať sa vzorom iným ľuďom, môžeš iba tak, ak sa pevne budeš držať svojich predsavzatí a nevzdáš sa svojej cesty, ak ideš iba za svojím vnútorným hlasom, za svojím svedomím a máš stále Božiu Reč pred sebou. Čím začneš i rozmýšľať nad tým, že je dôležité konať tak, ako myslia iní, ty klesáš a určite padneš.

Géniovia sú tí ľudia, ktorí mali odvahu ísť vlastnou cestou neposlúchajúc, čo svet hovorí. Géniovia sú ľudia, ktorí mali odvahy vykopať svoje talenty, nimi budovať a pracovať, neopytujúc sa pritom, čo iní o tom myslia. Lebo prídu k tebe i tvoji najbližší, ktorí ti povedia, že by si si mal vybrať nejaké iné povolanie - a v žiadnom prípade to, ktoré si si sám zvolil, že si sa mal inak zosobášiť, inak pracovať, že to čo pracuješ, neprináša peniaze ani životné uspokojenie. No ty vieš, že máš iba svoje svedomie, že jestvuje iba jeden Boh a že je iba jeden život na zemi. Ty vieš, že ti Boh daroval tvoj talent a že tvoje šťastie spočíva iba v tom, ako ním budeš nakladať a pre seba vtedy dosiahneš najviac. Ty si drahocennosťou, lebo nik v dejinách ľudstva nebol ako ty. A práve preto iba ty môžeš svetu, svojmu štátu a sebe dať to, čo do teba vložil sám Boh.

Ak počuješ vyhrážky ľudí, ich ohováranía a klebety, dodaj si sily a veď, že si na tej pravej ceste. Neobracaj sa ani vpravo, ani vľavo, nehľaď na ľudí, choď smelo svojou cestou iba napred, k Bohu - podľa vlastného svedomia. Ak sa spoľahneš na ľudí, privedieš do záhuby i pozemský i večný život. Ak sa naľakáš ich vyhrážok, vtedy ťa už nemá kto ochrániť. Jedinou šancou, aby si zostal bezpečným a spaseným, spočíva v tom, aby si hľadel iba dopredu, aby si verne sledoval svoju cestu a očakával Božiu pomoc. Iba Boh môže a chce ťa ochrániť od ľudských vyhrážok, ich zlomyseľnosti, ohovárania a pristavovania ťa v tvojej ceste. Preto, ak budeš počuť vyhrážania, ohovárania, a tomu podobné, choď len smelo napred a modli sa ešte viac. Ešte viac dodržiavaj pôst a neboj sa zriekania sa, pokory, obete. Iba na taký spôsob sa ti podarí vyjsť na svetlo a smiať sa z neschopnosti tých, ktorí ťa chcú zastaviť na tvojej spravodlivej ceste.

(Tak málo je potrebno, p. T. Ivančić, pripravil A.M.Kuric)

Milan Rúfus

Materstvo

Klas dozrel, k nivám sklonený.
Vytryskla bolesť zo ženy.

A po tom moste, prudko vyklenutom
nad hĺbkou živných, dobrotivých tiem,
a po tom moste z nedozerných brehov
pod pyšnou vlajkou plaču víťazného
dieťatko prišlo.

Jezu, čo ti dám?

V údive stojím, zakríknutý stojím.
Myšlienka dymí z upŕchnutých liet.
Nič nepatrí mi, nič nenazval som svojím.
Dni idú. Človek, čo ti dám?

Kyticu kvetov natrhám.
Zaspievam: toto ti posiela zem.
Zaspievam, zaspievam, dieťatko spí.

- Spí tvoja bolesť vznešená a sladká.
Mária, matka,
oroduj za nás u drsného súdu.
Za mužov, ktorí sú i ktorí mužmi budú.
Naveky snom i ranami
bdie neha ženy nad nami. -

Tak zaspievam.
Tak zaspievam, veď, bože, čo má básnik,
nevädze poľné, vtáctvo pod oblohou?
Pesničku vernú, srdce dokorán.
A to je všetko.

Autor tu vyjadruje vďaku ženám, vyzdvihuje ich nad mužov. Hovorí o nich, ako o verných bytostiach, ktoré určujú ľudský život na zemi.

Milan Rúfus odišiel potichu

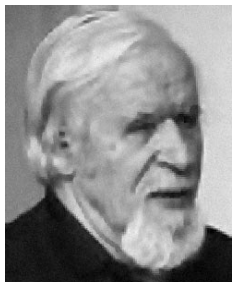

Vo veku osemdesiat rokov zomrel v nedeľu 11. januára v Bratislave básnik Milan Rúfus. Život a dielo Milana Rúfusa vzbudzovali všeobecnú úctu a obdiv u všetkých. Vo svojej tvorbe Rúfus spájal krásu poézie s hĺbkou myšlienok, ktorými sa dotýkal všetkých oblastí života, nevynímajúc ani vzťah k Bohu a zmysel ľudského života. Jeho Modlitbičky sa nachádzajú takmer v každej slovenskej rodine. Máme ich aj v našich nových učebniciach slovenského jazyka a kultúry, ktoré sme vydali minulého roku. Jeho básňam rozumeju aj najjednoduchší ľudia a aj najväčší intelektuáli. V Rúfusových básniach nachádzame nevyčerpateľnú hĺbku pravdy a múdrosti a hlboku vieru v Boha a večný život. Milan Rúfus je, môže sa povedať bez okolkov, svedomie a prorok celého slovenského národa. Posledná rozlúčka s Milanom Rúfusom bola v sobotu 17. januára o 11.00 hodine vo Veľkom evanjelickom chráme na Panenskej ulici v Bratislave.

Milan Rúfus básnik, prekladateľ* 10.12.1928 Závažná Poruba† 11.01.2009 Bratislava.

Narodil sa v rodine murára. Do ľudovej školy chodil v rodisku, zmaturoval roku 1948 na Gymnáziu v Liptovskom Mikuláši. V rokoch 1948 - 1952 študoval slovenčinu a dejepis na FF UK v Bratislave.

Po skončení vysokoškolského štúdia zostal na Filozofickej fakulte UK ako pedagóg. Prednášal dejiny slovenskej a českej literatúry. V školskom roku 1971 - 1972 pôsobil na univerzite v Neapole. Žil na dôchodku v Bratislave.

1996 cena Jozefa Cígera Hronského za literatúru 2005 Cena ministra kultúry za zbierku básní Báseň a čas 2008 Cena Crane Summit za poéziu 2009 Pribinov kríž I. triedy za mimoriadne zásluhy o kultúrny rozvoj Slovenskej republiky.

Prvé básne publikoval v časopisoch Prameň, Nový rod, Mladá tvorba a Borba. Debutoval básnickou zbierkou Až dozrieme (1956), ktorá znamenala výrazný posun dobového chápania poézie. Svoje juvenílie, ktoré predchádzali knižnému debutu, publikoval až o mnoho rokov neskôr v zbierkach Chlapec (1966) a Chlapec maľuje dúhu (1974). Silné sociálne cítenie i tematické zázemie pre svoju tvorbu preukázal v zbierkach: Zvony (1968) a Ľudia v horách (1969). Básne druhej uvádzanej zbierky inšpirovala fotografická tvorba M. Martinčeka. Túto tematiku i poetiku ešte výraznejšie rozvinul v zbierkach Stôl chudobných (1972), Kolíska (1972 - s fotografiami M. Martinčeka), Kolíska spieva deťom (1974) a Hora (1978 opäť s fotografiami M. Martinčeka). Jeho básňami sú sprevádzané i komorné výtvarné monografie M. A. Bazovského Hľadanie obrazu (1973) a Ľ. Fullu Hudba tvarov(1977). Inšpirovaný slovenskou ľudovou slovesnosťou z Prostonárodných slovenských povestí Pavla Dobšinského a ich humanistickým posolstvom básnicky stvárnil mnohé slovenské rozprávky. Vyšli v zbierkach Kniha rozprávok (1975) a Sobotné večery (1979). Pridržajúc sa základnej epickej stavby rozvinul v nich metaforiku rozprávok a zvýraznil viacrozmernosť ich ideového odkazu, ktorý nekompromisne nadŕža slabým, ponižovaným a utláčaným. K tejto téme sa ešte vrátil v knihách adresovaných len detskému čitateľovi Rozprávočka veselá ostaň ešte s nami (1985) a Lupienky z jabloní (1993). Básnickou úvahou nad zmyslom života a ľudského údelu, ako aj nad zmyslom tvorby a tvorivosti je skladba Óda na radosť (1981). Do detstva sa tematicky vrátil v zbierke Studnička (1986). V lyrickom dialógu s dieťaťom v nej konfrontuje svoju životnú skúsenosť so stále prítomným zázrakom detského vnímania sveta a z neho vyplývajúcich otázok pre dospelých. Hľadaním nezvratných istôt v živote človeka a básnikovou pripravenosťou niesť spoluzodpovednosť za ľudské úsilie sa vyznačuje básnická zbierka Prísny chlieb (1987). Zavŕšením básnického stvárnenia slovenských ľudových rozprávok a triptychovým uzavretím tejto tematiky je kniha Tiché papradie (1990). V knihe Dve osudové (1991) spojil svoje eseje Štyri epištoly k ľuďom z roku 1968 s básnickou skladbou Murárska balada, ktorá je zovšeobecnením konkrétnych osudov básnikovho rodu. Kniha je ilustrovaná výtvarnými dielami básnikovho liptovského spolurodáka Kolomana Sokola. Knihou lyrických miniatúr s poetologickým pozadím kresťanských modlitieb je zbierka Modlitbičky (1992), ktorá vyšla vo viacerých reedíciách, ako aj s rozšíreným obsahom pod názvom Nové modlitbičky (1994). Podobnú tematiku, no s motivickým zázemím dialógu dieťaťa a otca, má aj kniha Pamätníček Modlitby za dieťa (1995). Filozoficko-meditatívny charakter má básnická zbierka Neskorý autoportrét (1992), v ktorej básnik sumuje prežitú skutočnosť, rovnako ako zbierka Čítanie z údelu (1996). Nevinnosť ako prísľub vytúženej harmónie stíšeným hlasom oslavuje v osobnej básnickej spovedi Žalmy o nevinnej (1998).

Od r. 2002 vychádza Súborné dielo Milana Rúfusa vo vydavateľstve MilaniuM. Dosiaľ vyšlo 8 z plánovaných 16 zväzkov.

Výbery poézie: 1969 Triptych 1972, 1975 Básne 1978 A čo je báseň Eseje 1968 Človek, čas a tvorba 1969 Štyri epištoly k ľuďom 1974 O literatúre 1996 Epištoly staré a nové Prekladateľská tvorba: Z nórčiny preložil dramatickú báseň H. Ibsena Peer Gynt (1966), zo španielčiny výber z poézie klasika kubánskej literatúry J. Martího (Znamenie života, 1988). Takisto prebásnil Knihy žalmov (1991) a Jeremiášov nárek (1998). V roku 2005 vydal - podľa jeho vlastných slov poslednú - básnickú zbierku Báseň a čas.

(Pripravil A.M.Kuric)

Štefanská zábava na Radoši

Už tradične sa na Radoši v druhý deň Vianoc organizuje Štefanská zábava. Tak to bolo i tentoraz. Dňa 26. 12. 2008 vo večerných hodinách v miestnostiach Slovenského domu na Radoši vedúca folklórnej sekcie MS Radoš Ema Cinkocká spolu s deťmi a dospelými členmi MS Radoš prichystala krásny vianočný program.

Od nepamäti naši predkovia starostlivo pestovali tento zvyk, takže si považujeme za povinnosť zachrániť ho pred zabudnutím.

Vzhľadom na to, že každoročne organizujeme podujatie váľanie mája, na ktoré pozývame i vzácnych hostí, ako i členov iných matíc, rozhodli sme sa, aby zábava Na Štefana bola skromnejšieho rázu. Napriek tomu, že sme iba malou maticou, predsa sa nám len podarilo samostatne prichystať vianočný minikoncert a na to sme veľmi hrdí.

Foto: A. M. Kuric

Na Radoši

Členovia našej speváckej skupiny (staršia a mladšia skupina detí, ako i dospelí) zaspievali niekoľko vianočných pesničiek, pokým sa deti všetkým prítomným prihovorili krátkymi vinšmi a na ten spôsob zvestovali veľkú Božiu milosť - narodenie Krista Pána.

Všetci členovia MS Radoš s ohromnou chuťou sa dali do organizovania tohto programu a vďaka ich veľkému entuziazmu program krásne odznel. Máme nádej, že sa páčil všetkým prítomným - bol to ozajstný dar zo srdca našej malej matice.

Dúfame, že táto oslava i v budúcnosti zotrvá, aby ani naše deti nezabudli na ten pravý význam Vianoc. Vianoce sú naším najväčším sviatkom a môžete si to prečítať i v týchto vinšoch, ktoré odzneli na Radoši na Štefanskej zábave:

Veselé Vianoce a šťastlivý nový rok!

Pod hviezdnym nebom králi cestovali,
hviezdu novú, jasnú, tú i nám ukazovali.
Hviezda tá zázračná aj nám ukazuje -
narodil sa spasiteľ, nad nami kraľuje.

Novinku radostnú nesiem vám,
že sa dnes narodil Kristus Pán,
Ježiško maličký v jasličkách,
zavinutý v bielych plienočkách
už je naším učiteľom,
všemohúcim Spasiteľom
- sláva, aleluja.

Po ukončení nášho vianočného programu nasledovalo vzájomné priatelenie sa. O občerstvenie prítomných sa postarali tunajšie šikovné ženy a do tanca nám hrala kapela Alesis. Bolo krásne a veselo.

Veríme, že sa na Štefanskej zábave stretneme i koncom tohto roku, ako i v ešte mnohých ďalších.

Cítime, že sme túto Štefanskú zábavu povinní udržať a pestovať, lebo na tradíciu a kultúru našich predkov, na naše korene zabúdať nesmieme.

(E. Cinkocká)

Tancom oduševnili Cernik a Josipovec

Foto: A. Popovićová

Speváčky MS Josipovec

Tanečníci KUS-u bratov Banas nemajú čas na oddych. Navyše, speváčky okrem spevu na mnohých podujatiach majú i iné záväzky - ako je napr.: napiecť koláče, prichystať občerstvenie, obslúžiť hostí.

Ani len cez Vianoce nemali oddych. Spievali cirkevné vianočné piesne v josipovskom kostole v nedeľu medzi Vianocami a Novým rokom. V tú istú nedeľu mladí tanečníci boli pozvaní do Cernika na vystúpenie s domácimi a hosťami.

Nekryli svoje nadšenie zo slovenských tancov, ktoré mali príležitosť vidieť i v minulých rokoch, ako ani pôžitok z priatelenia sa s Josipovčanmi, takže je zrejmé, že spolupráca Cernika a Josipovca i v budúcnosti bude pokračovať. Žiaľ, už veľmi zaťažení vystúpeniami a mnohými inými aktivitami, tentoraz cestovali iba mladí tanečníci. Obecenstvo mesta Cernik s veľkou netrpezlivosťou vyčkávalo na ten - ako oni hovoria - ten rýchly tanec, v ktorom tanečníci dvíhajú svoje tanečníčky, keďže oni nič podobného vo svojom repertoári nemajú.

O týždeň skôr mladí tancovali i v Osijeku. KUS Željezničar pozval ich vystupovať v ich programe pri príležitosti Vianoc. Mladí tanečníci tancovali nasledovné choreografie: Horehron, polku a Husti. Predvedenia domáceho súboru Željezničar, ako i KUS-u z osady Semeljci taktiež boli na vysokej úrovni.

Dlhodobá spolupráca KUS-u Željezničar a KUS-u bratov Banas pokračuje.

(A. Popovićová)

Hasiči z Josipovca

Foto: A. Popovićová

Výkonný vybor hasičov v Josipovci

Zväz Slovákov v auguste minulého roku udelil uznanie hasičskému združeniu z Josipovca za výnimočné úspechy, ktoré dosiahli na súťaženiach. Uznanie im odovzdal zástupca predsedu Zväzu Slovákov v RCH Želko Lomiansky na podujatí Slováci do Drlaku, v rámci ktorého sa od 2008. roku bude zároveň organizovať i hasičské súťaženie.

20. decembra uskutočnilo sa stretnutie hasičského združenia, na ktoré boli pozvaní i hostia a sponzori.

Predseda Josip Konjušak oboznámil prítomných so všetkými aktivitami a rezultátmi, ktoré doteraz dosiahli. Skutočne mali dôvod na oslavovanie, lebo už dlhý rad rokov dosahujú výnimočné výsledky na hasičských súťaženiach a táto posledná všetkých prekvapila.

Iba máloktoré prostredie sa môže pochváliť tými najlepšími rezultátmi - a to nie iba v Chorvátsku, ale i na súťaženiach medzinárodného rázu.

Najúspešnejším tímom je mládežnícky tím (12 - 16) rokov, ktorý vedie Daniel Kmet. Oni dosiahli najlepší čas v jednotlivých disciplínach na župnom, štátnom a medzinárodnom súťažení v Maďarsku.

Josipovec má až desať súťažiacich tímov. Úspešný je i ženský tím. Z každej súťaže prinesú aspoň jednu medailu. V minulom roku sa im podarilo predstavovať župu na štátnom, a potom i na medzinárodnom súťažení.

Plánujú i v budúcnosti udržať takú kvalitu. Finančnú podporu určenú na všetky tie výnimočné cesty dostali od Župy, Punitovského okresu, Miestneho výboru Josipovec, pokým im podnik majiteľa Ivicu Kocura DUO daroval odev. Kúpené je i nové vozidlo, ktorým teraz cestujú na súťaženia.

Pavo Kvasnovski tajomník združenia, oboznámil prítomných so stavom finančných prostriedkov, ktorými združenie disponuje a veliteľ Josip Mihalina hovoril o vzdelávaní nových členov.

Mirko Vavra, prednosta okresu sľúbil, že okres bude finančne podporovať všetky súťaženia. Stjepan Živković, zástupca predsedu hasičského združenia, pochválil prácu josipovského hasičského združenia a za výnimočne dobré rezultáty, ktorými sa len málokto môže pochváliť.

(A. Popovićová)

Dobré výsledky

Foto: A. Popovićová

Darko Eling s diplomom

Úrad verejnej ochrankyne detských práv Mily Jelavićovej pozval pätnásť detí - trinásť žiakov z Josipovca a dvoch z Gorjan, a pri tej príležitosti nás oboznámili s právami detí a prácou Úradu. Poradkyňa verejnej ochrankyne detských práv Mája Flego, ktorá sa už skôr dozvedela o úspechoch našej školy v oblasti výtvarného umenia, vyzvala naše deti, aby vymaľovali vianočné motívy pre gratulačné listy pri príležitosti Vianoc a Nového roku. Našim deťom sa to podarilo skvele urobiť - a to vo veľmi krátkej lehote. Na gratulačných listoch svoje miesto našli i betlemáši (betlehemci). Ako odmena za tieto krásne práce nasledovalo pozvanie pre všetkých žiakov a cestovné trovy im hradil Úrad. Dve práce sú vybrané pre gratulačné listy. Ich autorkami sú: Mája Ovčariková (VIII. trieda) a Monika Cabadajová (V. trieda). Ostatné práce si pracovníci Úradu ponechali, aby im okrášľovali ich miestnosti.

Žiaci a učiteľka výtvarnej výchovy Anica Popovićová ich oboznámili s aktivitami v škole a v meste, v ktorých účinkujú deti. Zdôraznili, že v tejto osade žijú početní príslušníci slovenskej národnostnej menšiny, ktorí si pestujú svoju tradíciu a kultúru a deti v škole majú i predmet pestovanie slovenského jazyka a kultúry. Deti sa tešili z tejto návštevy, poďakovali sa za krásne prijatie a pozvali štátnu ochrankyňu detských práv, aby navštívila našu školu. Deti s učiteľkou výtvarnej výchovy sprevádzala aj Sanja Smoljo - účtovníčka v josipovskej škole. Táto návšteva je zaznamenaná i na internetovej stránke: www.dijete.hr .

Na grafickom bienále v Poľsku medailu a knihu za grafiku pod názvom Moja dedina získala Josipa Kaniseková, žiačka VIII. triedy a uznania za účinkovanie: Kristína Crnojová, žiačka VII. triedy, Mája Ovčariková, žiačka VIII. triedy a Monika Konjušaková, žiačka VII triedy. A

Prvé ceny ziskali aj Antonija Štencová a Monika Konjušaková na medzinárodnej súťaže v Dolnom Kubine, na Slovensku. Téma bola vianočná pohľadnica.

(A. Popovićová)

Po slovensky, po chorvátsky, po anglicky

Foto: Dj. Zailacová

V triede

Sviatky v decembri sú bohatým zdrojom na prezentovanie rôznych zvykov a obyčají rozličných národov.

Práve túto tematiku sme využili na to, aby sme žiakom, ale aj učiteľom poukázali na pestrosť a bohatstvo slovenskej, chorvátskej a anglickej tradície v adventnom, vianočnom a novoročnom období. Žiaci 6.A a 8.A triedy sami mali príležitosť poslúchať na jednej hodine tri učiteľky: angličtinárku (Štefica Rončevičová), učiteľka chorvátskeho jazyka (Branka Turzová) a slovenčinárku.

Foto: Dj. Zailacová

Po slovensky, po chorvátsky, po anglicky

Začali sme so svätým Mikulášom a zhodli sa, že v každej krajine sú podobné zvyky vkladania darčekov do čižmy.

Na svätú Luciu sme predviedli jednu slovenskú obyčaj, ktorú iní nepoznajú, a to tú, že sa naša Tena Hečimovičová zahalila bielym plátnom (v 6.A tr. to bola naša Magdaléna Firicová), do ruky vzala husie pierko, ktorým potom omietla stenu triedy, pretože týmto úkonom sa odoženú všetky choroby a zlé sily z domu.

Pokračovali sme porovnávaním pojmov adventný veniec, ranná omša, vianočné sviatky, Štedrý deň, stromček, hviezda, narodenie Ježiša, Spasiteľ, pastieri, Betlehem, Vianoce v troch jazykoch, ktoré boli napísané na tabuli a hľadali sme, ktoré sú zhodné, podobné a úplne odlišné.

V týchto jazykoch sme čítali úryvky zo Sv. písma podľa Matúša 2. kapitolu Ježišovo narodenie. Všetci museli zapamätať: „Narodil sa Spasiteľ ", „Rodio se Spasitelj", „A Savior has been born", a nikomu z prítomných nebolo to ťažké.

Štedrý večer bol najpestrejší, pretože sme verne odohrali, čo sa u Slovákov na štedrovečerný stôl dávalo. Každý žiak z Markovca mal za úlohu doniesť nejaký symbol Vianoc a vysvetliť celej triede ich význam. Podarilo sa im to, splnili svoju úlohu, aranžovali stôl v triede vianočným stromčekom s medovníkmi, jablkami, orechmi, chlebom, cesnakom. Na stôl priniesli aj obilie, modlitebnú knižku, svätenú vodu, sviečku, zámku. Všetko to znamenalo zdravie a pospolitosť, bohatú úrodu, ochranu pred chorobou, rodinný život.

Najzaujímavejšie bolo ochutnávanie oblátok s medom, pochutili si i deti i učitelia.

Pedagogička školy Djurdjica Zailacová povedala: „Integrovaná hodina troch predmetov od začiatku až do konca prebiehala v príjemnej atmosfére, všetci sme sa cítili pohodlne, mala som bohatý zážitok, bolo pekne vidieť, ako deti so záujmom sledujú prezentované zvyky a obyčaje Slovákov. Učiteľky túto ideu o vianočných sviatkoch výborne realizovali a spolu so žiakmi nám priblížili atmosféru najkrajšieho času rodinného pokoja, času Vianoc".

Ja dodávam k tomu aj s pomocou sily zhora, ktorá nás osvietila a pomocou ktorej sme mohli aj takýmto spôsobom oslavovať Boha.

Nakoniec napočítame žiakov, ktorí sa zúčastnili na prezentácii slovenských vianočných obyčají:

Tomislav Škof, Filip Bošnjaković, Ivan Korpak, Deni Ivančič, Tena Hečimović, Tina Periša, Marija Hohoš, Anamarija Vidranjski, Darjan Baričević, Davor Cepun, Antonija Dudjak, Magdalena Firic, Matea Kalazić, Alen Peršić, Ivan Prišč, Vjekoslav Radan, Santino Štimac, Antonio Kapetanović.

(A. Maroševičová)

MS ZOKOV GAJ

20. 12. 2008 vianoční dedkovia navštívili Zokov Gaj teraz už štvrtýkrát zaradom. Totiž správa Zdenského okresu pod vedením M. Barukčića organizuje delenie darčekov deťom vo veku od 0 - 14 rokov vo všetkých dedinách okresu. Na všeobecnú radosť všetkých detí a rodičov dedko s darčekmi prišiel v predpoludňajších hodinách vláčikom. Deti sa s dedkom potom povozili po Zokovom Gaji, a potom už nasledovala rozlúčka - do budúcich Vianoc.

(L. Hološová)

Vianočný program v škole

Foto: A. M. Kuric

Slovenské deti recitujú

Foto: A. M. Kuric

Slovenské deti spievajú

19. 12. 2008 ZŠ Ivana Gorana Kovačića zo Zdeniec organizovala vianočný program pre žiakov a učiteľov tejto školy, ako i pre širšie obecenstvo. Od začiatku tohto školského roku v tejto škole sa začalo s vyučovaním predmetu pestovanie slovenského jazyka a kultúry. Tento predmet navštevuje 22 žiakov. No iba niekoľkí mali odvahy predstaviť sa obecenstvu vianočnou piesňou Tichá noc (po slovensky). Vo vypožičaných krojoch deti MS Zokov Gaj na takýto spôsob sa predstavili obecenstvu zo Zdeniec, svojím priateľom, rodičom a učiteľom. Bolo nám veľkou cťou, že nás navštívil i prof. Andrej Kuric, predseda Zväzu Slovákov v RCH, ako i iní vysokí funkcionári zo Zdeniec. Okrem detí, ktoré navštevujú hodiny slovenčiny, piesňou a tancom sa predstavila i detská tanečno-spevácka skupina MS Zokov Gaj. Niektorí z tanečníkov len tohto roku opustili školské lavice. Potešiteľne bolo pozerať sa ako piesňou a tancom vnášajú radosť do sŕdc svojich bývalých učiteľov a menšie deti zasa rozveselili svojich terajších učiteľov. Preto boli pochválení oduševneným, búrlivým potleskom.

(L. Hološová)

Foto: A. M. Kuric

Deti recitujú

Foto: A. M. Kuric

Riaditeľka Mirjana pozdravuje prítomných

Foto: A. M. Kuric

Slovenské deti tancujú

Počúvajte vysielanie po slovensky Rádia Osijek každú nedeľu o 19.10
Počúvajte vysielanie po slovensky Rádia Našice každú stredu o 18.15
Počúvajte vysielanie po slovensky Rádia Đakovo každý štvrtok o 20.00
Počúvajte vysielanie po slovensky Rádia Ilok každú sobotu o 13.00
Počúvajte vysielanie po slovensky Rádia Slatina každú sobotu o 18.00

ISSN 1330-0512
9 771330 051000

www.savez-slovaka.hr